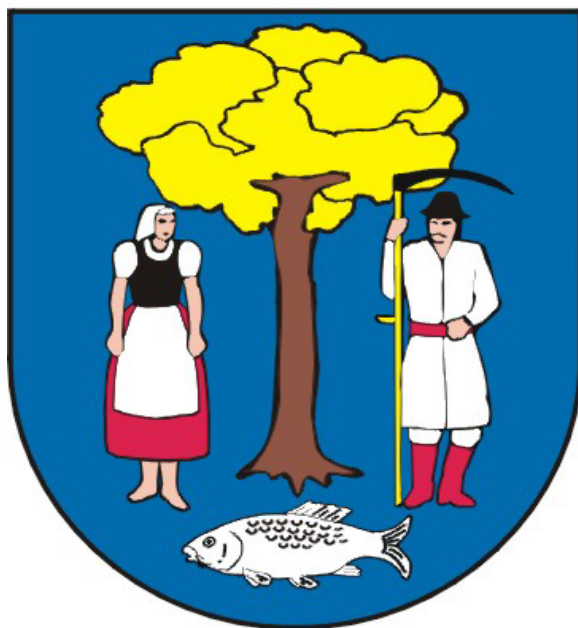

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY CHYBIE NA LATA 2007-2013

CHYBIE

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania
Inicjatyw Gospodarczych

Cieszyn, wrzesień 2007

Spis treści

1. Wstęp.....	4
1.1. Cel i zadania Programu rewitalizacji	4
1.2. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego gminy i regionu	4
1.2.1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013	4
1.2.2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego.....	7
1.2.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego	8
1.2.4. Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego 2001 - 2016.....	10
1.2.5. Strategia rozwoju Gminy Chybie do roku 2014.....	11
1.2.6. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Chybie.....	11
2. Charakterystyka Gminy Chybie	13
2.1. Położenie gminy	13
2.2. Fazy rozwoju przestrzennego gminy i rys historyczny.....	13
2.3. Sfera przestrzeni gminnej i sytuacja środowiskowa	14
2.4. Sfera społeczno – ekonomiczna	16
2.4.1. Struktura demograficzna	16
2.4.2. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji	17
2.4.3. Podmioty gospodarcze	20
2.4.4. Organizacje pozarządowe.....	21
2.4.5. Identyfikacja problemów.....	22
2.5. Sfera infrastrukturalna.....	22
2.5.1. Transport	22
2.5.2. Zaopatrzenie w wodę.....	23
2.5.3. Gospodarka komunalna.....	24
2.5.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	26
2.5.5. Zaopatrzenie w gaz.....	26
2.5.6. Zaopatrzenie w ciepło	27
2.5.7. Telekomunikacja	27
2.6. Bilans strategiczny – wyniki analizy SWOT dla Gminy Chybie.....	28
3. Założenia Programu Rewitalizacji	30

3.1. Typy terenów wymagających rewitalizacji.....	30
3.2. Założenia rewitalizacji społecznej	31
3.3. Kryteria wyboru obszarów	32
3.4. Obszary objęte Programem Rewitalizacji	33
3.4.1. Obszar centrum gminy Chybie.....	33
3.4.2. Budynki po OSP w sołectwie Zarzecze	35
3.4.3. Budynki użyteczności publicznej.....	36
3.4.4. Tereny Cukrowni i Rafinerii Chybie.....	37
3.4.5. Drogi i chodniki.....	38
3.4.6. Kompleks sportowo – rekreacyjny.....	38
4. Planowane działania rewitalizacyjne	39
4.1. Obszar 1. Centrum Gminy Chybie.....	39
4.2. Obszar 2. Budynki po OSP w sołectwie Zarzecze	40
4.3. Obszar 3. Budynki użyteczności publicznej	41
4.4. Obszar 4. Tereny Cukrowni i Rafinerii Chybie	41
4.5. Obszar 5. Drogi i chodniki	42
4.6. Obszar 6. Kompleks sportowo – rekreacyjny	43
5. Plan finansowy	44
6. System wdrażania.....	50
7. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	51
7.1. System monitorowania.....	51
7.2. Ewaluacja	52
7.3. Sposoby komunikacji społecznej	52
Załączniki:.....	55
Spis tabel	56

1. Wstęp

1.1. Cel i zadania Programu rewitalizacji

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Chybie” określa kierunki działań planowanych przez władze gminy w zakresie rewitalizacji. Program ma znaczenie strategiczne i planistyczne. Podejmowane w interesie publicznym działania dotyczą skoordynowanego procesu przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, których celem jest przywrócenie dawnych lub nadanie zupełnie nowych funkcji, a także stworzenie warunków dla rozwoju na wskazanych obszarach. Opracowanie *Programu Rewitalizacji* jest wyrazem troski lokalnego samorządu o dobro gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu poprzez działania mające na celu odnowę i rozwój terenów o niewykorzystanym potencjale.

Podkreślić należy, iż procesy rewitalizacji łączą nie tylko modernizację zaniedbanych obszarów, problemy środowiskowe, społeczne i rozwojowe, ale również kwestię rewitalizacji gmin, ściśle związaną z ideą zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy to plan, ukazujący kierunki działań, których realizacja ma skutkować osiągnięciem wysokiego salda społeczno-ekonomicznych korzyści i znaczącą poprawą warunków życia na obszarze gminy.

Procesy rewitalizacji przedstawione w niniejszym opracowaniu mają charakter złożony i wielowymiarowy, dlatego wymagają długiego okresu przygotowawczego i wieloletniej realizacji. Jednak w wyniku wprowadzenia wieloletniego programu można uzyskać wymierne korzyści w postaci podniesienia jakości życia na terenie gminy, poprawy konkurencyjności inwestycyjnej czy zwiększenia atrakcyjności turystycznej.

1.2. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego gminy i regionu

1.2.1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO) są dokumentem niezbędnym, aby Polska mogła właściwie zagospodarować swoje członkostwo w Unii Europejskiej i dobrze rozdysponować środki oferowane przez Unię. Do niedawna realizowaliśmy Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006, który był tworzony głównie po to, aby przedstawić Unii Europejskiej dokument opisujący działania, które zostaną sfinansowane ze środków funduszy strukturalnych. Natomiast NSRO na lata 2007-2013, czyli na kolejny okres budżetowy UE, spaja wszystkie przedsięwzięcia i działania o charakterze rozwojowym podejmowane w kraju.

Jest kompleksowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego, finansowanym przy współudziale środków unijnych i krajowych.

NSRO mają sprzyjać realizowaniu interesów różnych grup ludności, ukierunkowywać i stabilizować działanie instytucji publicznych i społecznych, zapobiegać napięciom oraz rozczarowaniu państwem, tworzyć podstawy do trwałego i zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrodniczymi w interesie przyszłych pokoleń. W ten sposób stanie się narzędziem programowania i koordynowania działań podmiotów publicznych, prywatnych i społecznych, szerokiego partnerstwa dla rozwoju Polski.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007 – 2013 podkreślają szczególną wagę działań zmierzających do podniesienia konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałania ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Jak wskazuje diagnoza NSRO, zróżnicowania przestrzenne w Polsce na poziomie województw nie są w porównaniu z krajami europejskimi zbyt duże. Niemniej jednak wzrost gospodarczy w Polsce, pomimo tego iż dotyczy całego terytorium, jest wyższy w województwach i obszarach, na których występują najbardziej dynamiczne aglomeracje oraz inne duże miasta, co pokazują dane GUS i Eurostatu. Tam przede wszystkim lokalizowane są inwestycje zagraniczne, tworzone są miejsca pracy i to one decydują o eksporcie wysoko-przetworzonych produktów. Obszary wiejskie, pomimo szybszego rozwoju gospodarczego niż średnia unijna, pozostają w tyle przemian. Dlatego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia wyznaczają szereg zadań, mających na celu przyspieszenie przemian strukturalnych na polskich wsiach – w szczególności w zakresie sytuacji w rolnictwie, tworzenia miejsc pracy w innych sektorach oraz poziomu edukacji i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich i obsługujących ich małych miast.

Realizacja celu szczegółowego NSRO *Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej* jest spójna z zapisami SWW w zakresie terytorialnego wymiaru polityki spójności i uwzględnia następujące obszary:

- *Pełniejsze wykorzystanie potencjału endogenicznego największych ośrodków miejskich;*
- *Przyspieszenie rozwoju województw Polski Wschodniej;*
- *Przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych*

Głównym celem działań podejmowanych na obszarach problemowych jest wsparcie przekształceń zapewniających warunki dla zrównoważonego i długofalowego rozwoju,

poprzez przeciwdziałanie pogłębianiu się procesów marginalizacji wybranych grup regionów. Jednym z zadań polityki państwa jest wspieranie rozwoju w regionach problemowych, które bez tego typu wsparcia skazane byłyby na stopniową marginalizację i trwałe ograniczenie możliwości rozwoju.

Rewitalizacja rozumiana jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach jednostek samorządowych, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego i do ożywienia gospodarczego, obejmuje przede wszystkim części starej, często zabytkowej zabudowy oraz humanizację osiedli budowanych z wielkiej płyty. Jej celem jest także zachowanie walorów historycznych (w tym głównie urbanistycznych i architektonicznych), podkreślenie ich unikalności i kolorytu lokalnego, co może zwiększyć ich atrakcyjność turystyczną, a tym samym przyczynić się do wzrostu szans rozwojowych. Rewitalizacji powinny zostać poddane gminy o istotnym znaczeniu dla rozwoju otaczających je układów lokalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i gospodarczej, a także gminy o wysokich walorach turystycznych. Procesom rewitalizacji powinny być poddane także obszary gmin dotkniętych problemami gospodarczymi i społecznymi, które jednocześnie posiadają duże walory architektoniczne i urbanistyczne, będące elementami historycznego dziedzictwa, szczególnie narażone na bezpowrotne zniszczenie oraz tereny przemysłowe i powojkowe, dające się stosunkowo szybko przystosować do nowych funkcji publicznych i społecznych.

Odrębnym problemem do wsparcia jest rewitalizacja zdegradowanych obszarów gminnych, obejmujących zniszczone budynki zamieszkałe przez ludność zagrożoną wykluczeniem społecznym. Rewitalizacja prowadzona będzie poprzez połączenie działań technicznych z rozwojem gospodarczym i społecznym.

Przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych obszarom przemysłowym i powojkowym. bez wątpienia jest jednym z istotniejszych problemów regionalnych Zjednoczonej Europy. Pojawianie się w tych obszarach nowej działalności gospodarczej, w znacznej mierze finansowanej ze źródeł zagranicznych, nie jest w stanie zrekomensować strat wynikających z konieczności zamykania nierentownych zakładów przemysłowych. Pomoc dla obszarów przemysłowych, jak i powojkowych, powinna polegać m.in. na odbudowie i modernizacji infrastruktury komunalnej i transportowej oraz jej funkcjonalnej integracji, poprawie stanu środowiska przyrodniczego, w tym rekultywacji odłogów przemysłowych, usuwaniu zanieczyszczeń glebowych oraz ograniczaniu zagrożeń, przywracaniu terenów do stanu umożliwiającego ich nowe zagospodarowanie oraz

modernizacji i remontowaniu zasobów mieszkaniowych i innych budynków. Jednocześnie obok restrukturyzacji nierentownych gałęzi i branż oraz terenów przemysłowych i powojkowych niezwykle istotna jest także restrukturyzacja zasobów ludzkich, w szczególności w dzielnicach dotkniętych zjawiskami patologii społecznej.

1.2.2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego

U podstaw Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego leżą następujące pola strategiczne:

- zasoby ludzkie, edukacja, mobilność na rynku pracy,
- kultura, turystyka, rekreacja,
- restrukturyzacja przemysłu i rozwój przedsiębiorczości,
- technologie, innowacje, działalności naukochłonne,
- obszary wiejskie, sektor i rynek rolno-spożywczy,
- infrastruktura ochrony środowiska,
- transport, telekomunikacja i informacja,
- współpraca międzyregionalna i międzynarodowa, w tym transgraniczna.

Przedmiotowy Plan Rewitalizacji mieści się w dwóch celach generalnych rozwoju Województwa Śląskiego:

Wzrost potencjału ludnościowego, kulturalnego, ekonomicznego oraz konkurencyjności regionu w skali krajowej i międzynarodowej;

Rozwój cywilizacyjny regionu, tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

Prezentowany Plan Rewitalizacji mieści się następująco w strukturze Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego:

- Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych (A);
- Umacnianie solidarności i więzi międzyludzkich, poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców (B);
- Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym małych i średnich przedsiębiorstw (E);
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym zwiększenie atrakcyjności terenu (F);

W szczególności w cel strategiczny:

Przebudowa starych dzielnic zdegradowanych lub przeludnionych (C₆)

Kierunek działań:

FC₆ K₂ - Organizowanie wsparcia dla gw celu rewitalizacji starych dzielnic.

1.2.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Zgodnie z założeniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego jego realizacja powinna doprowadzić do:

- osiągnięcia trwałej i wysokiej konkurencyjnej pozycji województwa śląskiego (po przebudowie struktury przestrzennej), jako jednego z kilku centrów rozwoju cywilizacyjnego Polski XXI wieku, ważnego i atrakcyjnego regionu Europy Środkowej,
- uzyskania wizerunku województwa o przestrzennych warunkach realizujących zasady zrównoważonego rozwoju, sprawiedliwości i efektywności oraz bezpieczeństwa,
- uzyskania przestrzeni o wysokich walorach estetycznych architektury i krajobrazu, czerpiących z dziedzictwa przyrody i kultury oraz nadający przestrzeni indywidualny wyraz.

Dążenie do osiągnięcia wyżej wymienionych celów będzie realizowane poprzez model przestrzennego zagospodarowania województwa, oparty na koncepcji umiarkowanej policentrycznej koncentracji osadnictwa. Sprzyja on pobudzeniu rozwoju aglomeracji i kształtowaniu skonsolidowanego śląskiego obszaru metropolitalnego o znaczeniu europejskim oraz realizacji zadań wspierających gospodarkę opartą na wiedzy i dynamizujących rozwój regionalny.

Wizję przestrzennego systemu województwa tworzą:

- **cztery obszary metropolitalne** tożsame z przyjętymi w „Strategii ...” obszarami polityki rozwoju - z centrami w Aglomeracjach Górnośląskiej (24 miasta), Częstochowskiej, Rybnickiej i Bielskiej, razem kształtujące **Skonsolidowany Śląski Obszar Metropolitalny**, będący częścią Europolu Śląsko-Krakowskiego – jednego z najważniejszych biegunów rozwoju Polski – powiązanego z innymi wielkimi biegunami rozwoju Europy;
- **Pasma rozwoju (korytarze transportowo-osiedleńcze) o zróżnicowanych funkcjach** składające się z jednostek osadniczych kształtujących się wzdłuż głównych ciągów infrastruktury technicznej i powiązanych komunikacyjnie

z centrami obszarów metropolitalnych oraz kształtowanych celowo przez lokalizowanie w nich funkcji dynamizujących rozwój i chroniących środowisko;

- **Strefy wielofunkcyjne** o charakterze rolniczo-mieszkaniowym, rekreacyjno-leśnym, turystycznorolniczym, rolniczo-leśnym, z lokalnymi ośrodkami równomiernie rozmieszczonymi na całym Skonsolidowanym Śląskim Obszarze Metropolitalnym, w tym obszary działań aktywizujących rozwój lokalny i ukierunkowanych na pobudzenie rozwoju społeczno-gospodarczego i zmniejszenie dysproporcji w warunkach życia w regionie.

Cele i kierunki polityki przestrzennej województwa

Cel generalny:

Kształtowanie harmonijnej struktury przestrzennej województwa śląskiego sprzyjającej wszechstronnemu rozwojowi województwa

Cele polityki przestrzennej:

1. Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa
2. Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej
3. Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych
4. Rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury
5. Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią
6. Rozwój współpracy międzyregionalnej w zakresie planowania przestrzennego

Przedmiotowy dokument mieści się w obrębie zapisów celu 1 oraz 3. W zakresie punktu 1. Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa, jego postanowienia zgodne są z następującymi **kierunkami polityki przestrzennej**:

4. Wykreowanie zintegrowanego regionalnego produktu turystycznego

- a) tworzenie markowych produktów turystycznych, obejmujące między innymi zagadnienia koncentracji działań wokół tych produktów, które mają największą szansę na odniesienie sukcesu rynkowego

Natomiast w zakresie celu 3 czyli Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych, wskazać można kierunki:

1. Ochrona zasobów środowiska

- a) Ochrona terenów wzdłuż cieków wodnych,

2. Racjonalne użytkowanie terenów o wysokich walorach środowiska i dużej atrakcyjności dla rozwoju rekreacji i turystyki.

1.2.4. Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego 2001 - 2016

W Strategii Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego określone zostały następujące domeny rozwoju:

- Ochrona środowiska,
- Pomoc społeczna i opieka zdrowotna,
- Kultura,
- Rozwój turystyki,
- Małe i Średni Przedsiębiorstwa

Program rewitalizacji wpisuje się w działanie:

Ochrona środowiska.

Cel strategiczny 1:

Poprawa jakości życia mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, szczególnie w zakresie ochrony zdrowia. Zwiększanie atrakcyjności Śląska Cieszyńskiego jako miejsca osiedlania się i lokowania inwestycji.

Cel operacyjny 1.7:

Poprawa wizerunku i ładu przestrzennego powiatu.

Cel strategiczny 2:

Zwiększanie dochodów z działalności turystycznej w powiecie cieszyńskim prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Cel operacyjny 2.3:

Tworzenie infrastruktury technicznej dla turystyki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Oraz działanie:

Turystyka i sport:

Cel strategiczny 2:

Rozwój gospodarczy Śląska Cieszyńskiego poprzez rozwój ruchu turystycznego.

Cel operacyjny 2.1:

Opracowanie systemu działań finansowych i ekonomicznych sprzyjających działaniom pro-turystycznym na Śląsku Cieszyńskim.

1.2.5. Strategia rozwoju Gminy Chybie do roku 2014

Strategia Rozwoju Gminy Chybie wyznacza szereg celów, których osiągnięcie przyczyni się w dziesięcioletniej perspektywie czasowej do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej Gminy. Podstawowym warunkiem wzrostu konkurencyjności Chybia w stosunku do innych gmin regionu śląskiego jest zwiększenie absorpcji środków Unii Europejskiej i stworzenie jak najlepszych warunków lokalizacyjnych dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej i społecznej ma pierwszorzędne znaczenie. Autorzy „Strategii rozwoju gminy Chybie do roku 2014”, formułując cele strategiczne Gminy, podkreślają istotę rozbudowy gminnych dróg i konieczność poprawienia ich jakości. Ponadto, w celu strategicznym nr 1 wymienia się konieczność modernizacji miejscowej infrastruktury sportowej, kulturalnej i edukacyjnej. Jego realizacji umożliwi kultywowanie miejscowych tradycji, budowanie lokalnej tożsamości oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy.

Zgodnie z założeniami *Strategii rozwoju Gminy Chybie do roku 2014* każdy mieszkaniec gminy powinien mieć możliwość aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych czy sportowych. W tym celu konieczne jest przeprowadzenie programu rewitalizacji obszarów gminy, obejmującego m. in. budowę domu kultury, remont amfiteatru i biblioteki, modernizację kompleksu sportowo – rekreacyjnego, a także kompleksową przebudowę wraz z modernizacją niszczących budynków Ochotniczej Straży Pożarnej, które zostaną zaadaptowane do wymogów organizacji imprez zamkniętych i plenerowych.

1.2.6. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Chybie

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. każda gmina w Polsce powinna mieć własny plan zagospodarowania przestrzennego. Taki plan jest nie tylko wyrazem polityki gminy, ale przede wszystkim jej prawem miejscowym. Zgodnie z obowiązującym prawem polityka przestrzenna w Gminie Chybie leży wyłącznie w kompetencjach Rady i Wójta Gminy Chybie. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest zatem podstawą działania władz gminy. W oparciu o ten dokument realizowane są inwestycje publiczne, wydawane są decyzje o warunkach zabudowy.

Według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Chybie odpowiednie obszary są zarezerwowane pod budownictwo jednorodzinne, a inne pod tereny usługowe czy tereny aktywności gospodarczej. Plan zagospodarowania przestrzennego precyzyjnie określa charakterystykę zabudowy i przeznaczenie budynków. Wszystkie

inwestycje, znajdujące się w niniejszym dokumencie, zostały zaplanowane w zgodzie z postanowieniami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla Gminy Chybie, uwzględniając informacje o dopuszczalnej wysokości budynków, rodzaju pokrycia i kącie nachylenia dachu itp.

2. Charakterystyka Gminy Chybie

2.1. Położenie gminy

Gmina Chybie leży w południowej części województwa śląskiego na północno-wschodnim skraju powiatu cieszyńskiego w zakolu górnej Wisły, graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od północy, poprzez Zbiornik Goczałkowicki, z gminą Goczałkowice Zdrój;
- od zachodu z gminą Strumień;
- od wschodu z gminą Czechowice-Dziedzice;
- od południowego wschodu i południa z gminą Jasienica oraz Skoczów.

Cały obszar gminy leży w kotlinie Oświęcimskiej. Średnia wysokość terenu wynosi 254 m n.p.m. Urbanistycznie układ osadniczy koncentruje się wzdłuż ciągów komunikacyjnych, szczególnie na północ i południe od linii kolejowej Katowice – Zebrzydowice (granica państwowa) oraz po obu stronach drogi powiatowej Strumień – Jasienica. Obszary zwartej zabudowy występują również wzdłuż dróg prowadzących z centrum gminy do sołectw. Na pozostałym terenie zabudowa ma charakter rozproszony.

Gmina Chybie zajmuje powierzchnię 3180 ha, tj. obszar 32 km². W skład gminy wchodzi miejscowości Chybie, Mnich oraz sołectwa: Frelichów, Zaborze oraz Zarzecze.

Powierzchnia terenu gminy w rozbiciu na miejscowości przedstawia się następująco:

Tabela 1. Miejscowości wchodzące w skład Gminy Chybie

Miejscowości wchodzące w skład Gminy	Powierzchnia obszaru gminy 3180 [ha]	udział %
Chybie	1 122 ha	35,3 %
Frelichów	294 ha	9,2 %
Mnich	835 ha	26,3 %
Zaborze	592 ha	18,6 %
Zarzecze	337 ha	10,6 %

2.2. Fazy rozwoju przestrzennego gminy i rys historyczny

Nazwę Chybie najczęściej tłumaczy się jako pochodzącą od dawnego słowa „chyb”, czyli wysoki las z drzewem budulcowym. Natomiast etymologia ludowa, opierająca się na starym podaniu, powiada, że złośliwemu księciu pszczyńskiemu, który chciał przegrodzić bieg Wisły, żeby zalać tutejsze tereny, chybiło (zabrakło) wody. Choć Zarzecze wymieniono już w 1223 r., to o istnieniu pozostałych wiosek możemy mówić dopiero od XVI i XVII w. Ziemie te początkowo należały do panów pszczyńskich, zostały jednak w XV wieku

wykupione przez Księstwo Cieszyńskie i odtąd związały się z nim na stałe. Położenie wśród torfowisk i mokradeł nie sprzyjało rozwojowi osadnictwa na tym terenie. Przez wieki tutejsze wioski funkcjonowały przede wszystkim jako główny ośrodek hodowli ryb na Śląsku Cieszyńskim i jeden z większych w całych Austro-Węgrzech. To właśnie tutaj z sazana (dzikiego karpia) wyhodowano karpia królewskiego, znanego ze świątecznych stołów

Rozwój Chybia i okolic nastąpił wraz ze zbudowaniem w 1856 r. toru kolejowego z Zebrzydowic do Czechowic, który stanowił jeden z odcinków warszawsko – wiedeńskiego traktu kolejowego. W 1880 r. położono drugi tor, a koło stacji w Chybiu rozpoczęto budowę cukrowni. Odtąd rozwój Chybia był ściśle powiązany z istniejącym węzłem kolejowym i cukrownią.

Cukrownia uruchomiona w 1884 r. z inicjatywy Komory Cieszyńskiej, weszła w latach dwudziestych XX wieku w skład spółki akcyjnej Cukrownia Chybie. Całkowite zelektryfikowanie zakładu w 1937 r. pozwoliło na znaczne usprawnienie procesu technologicznego. Po zniszczeniach wojennych, cukrownia ruszyła już w grudniu 1945 r. Kolejne udoskonalenia i nowe urządzenia pozwalają na roczną produkcję rzędu 50 000 ton cukru.

Wkrótce po II wojnie światowej część terenów Chybia miała się znaleźć pod wodą. Meandry rzeki Wisły i rozsiane wzdłuż niej stawy miało zastąpić wielkie jezioro zaporowe – Zbiornik Goczalkowicki. W związku z jego budową w 1955 r. pod wodą znalazła się znaczna część zabudowy dwóch sołectw – Zarzecza i Frelichowa.

Południowo-zachodni zakątek gminy zajmuje natomiast unikalna placówka Polskiej Akademii Nauk – Zespół Gospodarczy – Doświadczalny Zakład Biologii Wód w Gołyszach (gmina Strumień). Zakład zajmuje się doskonaleniem nowoczesnej hodowli ryb, głównie karpia, ale także karasia, sandacza, leszcza i węgorza. Hodowane są także bardziej egzotyczne ryby ciepłolubne np. sum afrykański i tilapia nilowa. Pod opieką Zakładu znajduje się 97 stawów o łącznej powierzchni niespełna 8 km². Produkcja ryb przekracza 1000 ton w skali rocznej.

2.3. Sfera przestrzeni gminnej i sytuacja środowiskowa

W strukturze przestrzennej Gminy Chybie wyodrębnia się pięć sołectw, a mianowicie: sołectwo Chybie, sołectwo Mnich, sołectwo Frelichów, sołectwa Zarzecze i Zaborze. Kryteriami grupowania poszczególnych wsi w jedną gminę były przede wszystkim kryteria

sąsiedztwa, profilu aktywności, dominującej funkcji, charakteru społeczności, względów historycznych, potencjałów rozwojowych, powiązań przestrzennych, charakteru zabudowy oraz stopnia urbanizacji.

Sfera przestrzenna Gminy Chybie charakteryzuje się typową dla polskich wsi strukturą zabudowy. Jest chaotyczna i mocno rozproszona, a budynki mieszkalne i obiekty użyteczności publicznej znajdują się przy głównych ciągach komunikacyjnych. Brak jest wyraźnego centrum. Aktualnie – w związku z rozwojem przestrzennym gminy zgodnym z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego – kulturalno-usługowo-rekreacyjne funkcje centrum gminy stopniowo przejmują teren wzdłuż ulicy Bielskiej w sołectwie Chybie. Na tym obszarze zlokalizowany jest amfiteatr, Gminny Ośrodek Kultury, park oraz liczne punkty handlowe i gastronomiczne.

Istotną rolę w krajobrazie gminy pełnią tereny zielone. Rozległe obszary leśne stanowią znaczącą część Gminy Chybie. Zajmują one 873 ha, czyli 27,5 % powierzchni gminy. Są to głównie lasy państwowe. Lasy niepaństwowe zajmują 5,8 ha. Na terenie gminy większe kompleksy leśne znajdują się w jej wschodniej części. Zarządza nimi administracja Lasów Państwowych - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach, Nadleśnictwo Bielsko i Nadleśnictwo Ustroń (Leśny Kompleks Promocyjny).

Rozległe zadrzewienie otacza także zespół obiektów sportowych. Pozostałe wyspy leśne mają niewielką powierzchnię. Są wśród nich kilkuhektarowe pasy lasu otaczające głębokie na kilka metrów parowy, lub niewielkie zadrzewienia drzew o powierzchni nie przekraczającej 1 ha.

Wśród siedliskowych typów lasu dominuje na terenie Chybia (dane dotyczą lasów państwowych) las świeży (85 % powierzchni zajętej przez lasy).

W centrum gminy znajdują się liczne okazy starodrzewia, będącego ozdobą poboczy dróg. Przyrodniczą osobliwością na terenie gminy jest rezerwat torfowiskowy "Rotuz", utworzony w 1967 r. Jedną z bylin torfowiska, którego powierzchnia przekracza 19 ha jest podlegająca ścisłej ochronie rosiczka okrągłolistna.

Ponadto, projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Landek” – zlokalizowany w większej części na terenie gminy Jasienica. Ochroną proponuje się objąć stanowiska lęgowe rzadkich ptaków wodno-błotnych (bąk, błotniak stawowy, gęś gęgawa), płazów oraz miejsc żerowania żurawia.

2.4. Sfera społeczno – ekonomiczna

2.4.1. Struktura demograficzna

Gminę Chybie zamieszkuje 9 037 osób (31 grudnia 2005, dane GUS), z czego ponad połowę stanowią kobiety – 4 613, mężczyzn jest 4 424. Wskaźnik feminizacji jest niższy niż średnia krajowa i wynosi 104,5. W ujęciu dziesięcioletnim rozwój demograficzny charakteryzował się typowymi dla całego kraju wahaniami przyrostu lub ubytku ludności, na co duży wpływ ma zjawisko wyżów i niżów demograficznych oraz migracji zewnętrznej ludności. Należy jednak zaznaczyć, że od 4 lat notuje się systematyczny wzrost mieszkańców. Jeszcze w 2003 roku gmina Chybie liczyła 8 981 osób, podczas gdy rok później na terenie gminy mieszkało już o 31 osób więcej – w sumie 9 012 osób, a w roku 2006 – 9 096. Średnia gęstość zaludnienia wyniosła 284,1 osoby na 1 km².

Tabela 2. Struktura ludności w gminie Chybie w 1999, 2003, 2004 i 2005 roku

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia			
	1999 rok	2003 rok	2004 rok	2005 rok
Ogółem ludność:	8810	8981	9012	9 037
w tym mężczyzn	4295	4374	4406	4 424
w tym kobiet	4515	4607	4606	4 613

Źródło: Sprawozdanie Rady Gminy Chybie IV kadencji

Gmina Chybie jest drugą najmniejszą gminą w powiecie pod względem wielkości populacji. Zamieszkuje ją 5,31% ludności powiatu cieszyńskiego. Podkreślić należy jednocześnie, iż wielkość populacji powiatu w ostatnim okresie zwiększa się i powróciła do poziomu z 1995 r., kontynuacji tendencji wzrostowej należy w najbliższym okresie spodziewać się również w Chybiu.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w rozbiciu na poszczególne sołectwa (31 grudnia 2006 r.)

Rok	Liczba ludności	Miejscowość				
		Chybie	Frelichów	Mnich	Zaborze	Zarzecze
2003	8981	3627	558	3507	955	334
2004	9012	3636	561	3523	968	324
2005	9030	3648	575	3515	982	310
2006	9096	3675	590	3533	990	308

Źródło: Sprawozdanie Rady Gminy Chybie IV kadencji

Na tle innych gmin powiatu cieszyńskiego, Gmina Chybie bardzo korzystnie wypada pod względem wielkości przyrostu naturalnego. Wskaźnik większej ilości urodzeń od zgonów, utrzymujący się od kilku lat na poziomie wyższym niż 4,0, daje gminie Chybie jedno z czołowych miejsc zarówno w powiecie, jak i w województwie. Tendencja ta jest niezwykle korzystna z uwagi na rozwój gospodarczy gminy. O ile na terenie Chybia uda się zatrzymać młodych ludzi w wieku produkcyjnym, to w następnych latach będzie można spodziewać się utrwalenia wzrostu dochodów w budżecie gminy.

2.4.2. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji

Jako grupę szczególnie wymagającą wsparcia na terenie gminy Chybie wskazano osoby bezrobotne. Grupa ta jednocześnie obejmuje osoby ubogie, najczęściej pozbawione źródła zarobków. Wśród innych grup wskazać można przede wszystkim osoby starsze, wymagające opieki. Potrzeby tej grupy w znacznej mierze, w ramach posiadanych środków, są w chwili obecnej zaspakajane.

Bezrobotni

W gminie Chybie, zgodnie z danymi Sprawozdania Rady Gminy IV kadencji (obejmującego lata 2002 – 2006), jako bezrobotnych zaklasyfikowano 354 osoby.

Tabela 4. Stan bezrobocia w gminie Chybie w latach 2002-2006

Rok	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2002	411	224	187
2003	409	240	169
2004	404	232	172
2005	374	230	144
2006	354	230	124

Źródło: Sprawozdanie Rady Gminy Chybie IV Kadencji

Należy podkreślić, że już w tej chwili gmina Chybie mocno angażuje się w pomoc dla osób bezrobotnych i dla grup zagrożonych marginalizacją społeczną. W 2004 roku wprowadzono szereg zmian w systemie pomocy społecznej celem dostosowania się do wymogów nowej ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z tą drugą ustawą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej (GOPS) utworzono dział świadczeń rodzinnych. Wypłata świadczeń jest zadaniem zleconym przez administrację rządową

i finansowanym w formie dotacji celowej z budżetu państwa. W **okresie od 01.05.2004 r. do 31.08.2005 r.** GOPS w Gminie Chybie wypłacał świadczenia następującym grupom:

- osobom bezrobotnym, osobom pobierającym zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne;
- osobom pobierającym dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatek z tyt. samotnego wychowywania lub świadczenie pielęgnacyjne;
- osobom zatrudnionym u pracodawców zatrudniających nie więcej niż 4 pracowników;
- osobom, którym wypłacano zasiłki po ustaniu zatrudnienia z ubezpieczenia społecznego;
- osobom, którym ustalono prawo do emerytury lub renty po dniu wejścia w życie ustawy.

W okresie od 01.05.2004 r. do 31.08.2005 r. GOPS w Chybiu wypłacał świadczenia:

- osobom bezrobotnym, osobom pobierającym zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne,
- osobom pobierającym dodatek do zasiłku rodzinnego z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatek z tyt. samotnego wychowywania lub świadczenie pielęgnacyjne,
- osobom, którym wypłacano zasiłki po ustaniu zatrudnienia z ubezpieczenia społecznego,
- osobom, którym ustalono prawo do emerytury lub renty po dniu wejścia w życie ustawy.

W okresie od 01.09.2005 r. do 31.08.2006 r. do realizacji w GOPS w Chybiu przeszła dodatkowo wypłata świadczeń rodzinnych:

- osobom pobierającym świadczenia z ZUS, KRUS,
- osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą,
- osobom zatrudnionym u pracodawców zatrudniających do 20 pracowników,
- członkom rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Tabela 5. Koszty działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chybiu w latach 2002 - 2006

ROK	Liczba osób korzystających z pomocy	KOSZT ŚWIADCZEŃ [zł]			Zatrudnienie	KOSZT UTRZYMANIA OŚRODKA [zł]		
		Koszt Gminy	Dotacja	Razem		Koszt Gminy	Dotacja	Razem
2002	871	22299 6	278069	501065	6	100720	103658	204378
2003	897	33428 7	298076	632363	6	124369	108294	232663
2004	2132	39695 7	716092	111304 9	7	154764	134465	289229
2005	2732	46916 4	111420 5	158336 9	7,5	209482	139550	349032
2006	3172	37195 9	164649 5	201845 4	8,75	224231	169800	394031

Źródło: Sprawozdanie Rady Gminy Chybie IV Kadencji

W ramach przeciwdziałania bezrobociu Urząd Gminy Chybie organizuje prace interwencyjne, roboty publiczne i prace społecznie użyteczne. W 2004 roku pracę interwencyjną podjęła zaledwie jedna osoba. Natomiast już rok później uruchomiono program robót publicznych, mający na celu reintegrację zawodową i społeczną, w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu socjalnym, przy wykonywaniu prac organizowanych przez Gminę, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki.

Na podstawie umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w Cieszynie zatrudniono 6 bezrobotnych na stanowisku pracownika fizycznego-konserwatora. Łączny koszt robót publicznych wyniósł 43 437,35 zł, refundacja PUP Cieszyn 33 170,78 zł, udział Gminy 10 266,57 zł.

W 2006 roku kontynuowano roboty publiczne do miesiąca kwietnia w oparciu o umowy o pracę, gdzie pracodawcą był Urząd Gminy. Koszt tych robót zamknął się kwotą 8 071,09 zł.

W tym samym roku zatrudniono czterech bezrobotnych do wykonywania prac społecznie użytecznych.

Zakres wykonywanych robót w ramach prac społecznie użytecznych w 2006 r. obejmował :

- wykonywanie czyszczenia i konserwacji rowów;

- prace porządkowe, sprzątanie terenie Gminy, likwidacja dzikich wysypisk śmieci;
- wycinkę samorostów drzew i krzewów przy drogach gminnych;
- koszenie traw na poboczach dróg,
- odśnieżanie chodników i terenu parku.

Faktyczne koszty prac społecznie użytecznych wyniosły 6 810 zł, z tego PUP zrefundował kwotę 3 510 zł. Gmina poniosła koszty w kwocie 3 300 zł.

2.4.3. Podmioty gospodarcze

Profil gospodarczy gminy tworzą głównie podmioty sektora handlu i usług. Coraz mniejszą rolę odgrywają gospodarstwa rolne. Aktualnie na terenie Gminy Chybie nie ma żadnego dużego podmiotu rolnego.

Struktura gospodarcza Gminy stopniowo ewoluuje, zmieniając swój profil z archaicznego, rolno – przemysłowego, na nowoczesny - oparty o sektor usług. Już w chwili obecnej ponad połowa podmiotów gospodarczych w gminie trudni się różnego rodzaju działalnością usługową, oferując usługi głównie w segmencie budownictwa oraz transportu.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w Gminie Chybie

Liczba podmiotów gospodarczych w tym:	480
podmioty sektora handlu	144
podmioty sektora usług	261
podmioty produkcyjne	75

Źródło: Sprawozdanie Rady Gminy Chybie IV kadencji

Brak jest wyraźnej specjalizacji w profilu gospodarczym gminy. Praktycznie nie wytwarza się wyrobów związanych z lokalną tradycją (rzemiosło, drobna wytwórczość) oraz nie oferuje się specyficznych związanych wyłącznie z tym terenem usług.

Do największych pracodawców na terenie Gminy Chybie należą :

- Cukrownia i Rafineria „Chybie” S.A.;
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Łukosz”;
- „SYNCHRONIZATOR” sp. jawna;
- Spółdzielnia „AGROMET”;

- Spółdzielnia „Samopomoc”.

2.4.4. Organizacje pozarządowe

Współpraca z organizacjami pozarządowymi stanowi istotny element działalności Urzędu Gminy Chybie. Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi dotyczy realizacji zadań własnych Gminy określonych w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), a w szczególności zadań własnych Gminy obejmujących następujące obszary :

- kultura fizyczna i sport,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz narkomania,
- ochrona środowiska.

Urząd Gminy współdziała z organizacjami pozarządowymi na gruncie zarówno finansowym, jak i pozafinansowym. Współpraca pozafinansowa koncentruje się na wzajemnym informowaniu o planowanych kierunkach działania, podejmowaniu wspólnych działań na rzecz diagnozowania problemów i potrzeb mieszkańców, pomocy w nawiązywaniu kontaktów zagranicznych z organizacjami o podobnym charakterze, zwłaszcza w gminie partnerskiej Cierlicko w Republice Czeskiej, pomocy techniczno-organizacyjnej.

Gminy Ośrodek Kultury (GOK) w Chybiu wspiera organizacje pozarządowe, współorganizując i współfinansując przedsięwzięcia kulturalne. Współpraca dotyczyła również kwestii redagowania folderów, plakatów itp. Najczęściej wspieranymi przez GOK organizacjami pozarządowymi były:

- Towarzystwo Miłośników Zarzeczca,
- Koło Emerytów i Rencistów,
- Parafialny Oddział Akcji Katolickiej,
- Ochotnicze Straże Pożarne,
- Koło Pszczelarskie,
- Stowarzyszenie Ekologiczne „Eko-Życie”,
- RKS „Cukrownik” Chybie,
- Stowarzyszenie Lokalne Salos „Radość” ,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Razem”,
- Koło Wędkarskie – Sekcja Chybie,
- Koło Łowieckie „Chybie”.

2.4.5. Identyfikacja problemów

W zakresie sfery społeczno - gospodarczej zdefiniowano następujące problemy:

- Mocno rozproszona zabudowa;
- Brak szczegółowej identyfikacji bezdomnych;
- Brak przepływu informacji pomiędzy instytucjami (szczególnie PUP) i organizacjami otoczenia biznesu;
- Brak nowoczesnych form zapobiegania wykluczeniu społecznemu;
- Brak środków na systematyczną realizację Planów: Ochrony Środowiska, Gospodarki Odpadami;
- Niechętny stosunek bezdomnych do udzielanej im pomocy;
- Trudności z modyfikacją i unowocześnieniem programów nauczania;
- Konieczność wygospodarowania własnych środków na częściowe sfinansowanie projektów proekologicznych;
- Niedostosowanie głównych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

2.5. Sfera infrastrukturalna

2.5.1. Transport

Gmina Chybie posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg komunikacji kołowej odpowiadającą strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz gminy i jej powiązaniom zewnętrznym. Przez teren Gminy Chybie przebiega sześć odcinków dróg powiatowych o łącznej długości **21,322 km**. W 2006 długość dróg gminnych wyniosła **69,59 km**, z tego **55,84 km** posiada nawierzchnię bitumiczną, a nawierzchnię tłuczniową ulepszoną **6,47 km**, nawierzchnię nieulepszoną **0,37 km**, wzmocnioną żwirem i żuzłem **4,92 km** naturalną z gruntu rodzimego **1,99 km**. Stan techniczny dróg powiatowych nie w pełni odpowiada zapotrzebowaniu ze strony mieszkańców z uwagi na słabą jakość nawierzchni lub niedostosowaną do bieżącego ruchu przepustowość. Różne są także parametry techniczne dróg gminnych o szerokości jezdni 4-4,5 m oraz 2,8-3,5 m. Ponadto część ciągów dróg nie posiada poboczy oraz chodników, zaś szerokość wybranych odcinków jezdni nie odpowiada przewidzianym dla nich normom szerokości. Spowodowane jest to nieuporządkowanym stanem własnościowym, co uniemożliwia poszerzenie niektórych odcinków.

Drogi powiatowe, gminne i lokalne obsługują przede wszystkim powiązania komunikacyjne wewnątrz gminy oraz powiązania lokalne z miejscowościami w gminach ościennych.

2.5.2. Zaopatrzenie w wodę

Ujęcie wody pitnej dla Gminy Chybie znajduje się w Zbiorniku Goczałkowickim zbudowanym w latach 1950 – 55 na 67 kilometrze biegu rzeki Wisły. Powierzchnia zbiornika wynosi 2990 ha a objętość 120 mln m³ wody, przy rzędnej eksploatacyjnej 255,5 m n.p.m. Przy maksymalnym spiętrzeniu 257 m n.p.m. ma objętość 174 mln m³ przy powierzchni 3200 ha. Obszar powierzchni wynurzonej zmienia się od 300 do 1300 ha.

Firmą zaopatrującą Gminę Chybie w wodę są Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ustroniu i AQUA S.A. z Bielska-Białej. Udziałowcami tej pierwszej spółki są: Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej oraz 11 gmin tj. Cieszyn, Ustroń, Skoczów, Wisła, Strumień, Chybie, Goleszów, Dębowiec, Hażlach, Brenna i Istebna.

Sieć wodociągową na terenie gminy zbudowano w 1963 roku – po uruchomieniu Zbiornika Goczałkowickiego. Obecnie Gmina Chybie jest w 99 proc. zwodociągowana, 1 proc. mieszkańców korzysta z własnych ujęć wody - studnie.

Woda pitna dostarczana jest poprzez Stację Uzdatniania Wody w Strumieniu, która kupuje wodę od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach i następnie magistralą, będącą w użytkowaniu WZC kierowana jest do gminy. AQUA zaopatruje w wodę przysiółek Zamachy, dostarcza wodę do kilku domów położonych przy granicy z gminą Jasienica.

Tabela 7. Infrastruktura techniczna w gminach powiatu cieszyńskiego (w km)

Nazwa gminy	Wodociągi długość czynnej sieci rozdzielczej	Kanalizacja długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Sieć gazowa długość czynnej sieci rozdzielczej
Cieszyn	124,7	95,7	152,9
Ustroń	80,8	74,9	146,5
Wisła	26,4	42,5	148,5
Brenna	19,5	50	138,5
Chybie	68,1	9	81,6
Dębowiec	73,7	15,8	76,0
Goleszów	79,7	9,5	225,4
Hażlach	121,2	24,4	66,5
Istebna	56,0	20,8	0,0
Skoczów	172,8	51,9	237,4
Strumień	105,4	4,3	150,3
Zebrzydowice	146,7	56,2	123,2
Powiat cieszyński	1 075	439,2	1 546,8

Źródło: GUS

2.5.3. Gospodarka komunalna

Gmina posiada opracowany „Plan gospodarki odpadami dla Gminy Chybie na lata 2004-2012”, który został przyjęty przez Radę Gminy Chybie, uchwałą Nr XIX/126/04 z dnia 10 września 2004r. i jest częścią „Programu Ochrony Środowiska Gminy Chybie na lata 2004 - 2015” przyjętego przez Radę Gminy Chybie uchwałą Nr XIX/125/04 z dnia 10 września 2004r.

Na terenie gminy Chybie działalnością związaną z odbiorem odpadów komunalnych – stałych (w tym segregowanych) i płynnych prowadzą:

- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „EKOM” Zdzisław Janota, Zabłocie ul. Tulipanów 3, 43-246 Strumień (bez odpadów płynnych)
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Wywóz Odpadów Komunalnych Stałych i Płynnych Emil Janota, Zabłocie, ul. Bielska 60, 43-246 Strumień.

W 2001 roku wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Na przestrzeni lat sukcesywnie zwiększany był asortyment zbieranych odpadów. Oprócz zbiórek szkła, plastiku i papieru, wprowadzono zbiórki złomu. Corocznie odnotowuje się wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie i oddanych do recyklingu, wśród których znajdują się również odpady opakowaniowe z papieru i tektury oraz opakowania metalowe i szklane.

Przykładowo w 2003 roku zebrano:

- Szkło 78,79 Mg
- Tworzywa sztuczne 13,49 Mg
- Papier 2,03 Mg
- Złom metalowy 0,69 Mg

Działalnością związaną z odbiorem ścieków komunalnych płynnych zajmują się następujące podmioty:

- oczyszczalnia ścieków na terenie Cukrowni i Rafinerii „CHYBIE”.
Oczyszczalnia ta oprócz oczyszczania ścieków z cukrowni oczyszcza ścieki dopływające ze 166 mieszkań (budynki zakładowe i hotel).
- oczyszczalnia Zakładu Doświadczalnego Gospodarki Stawowej PAN w Gołyszu. Oczyszczalnia PAN w Gołyszu wytworzyła w 2003 roku następujące ilości komunalnych osadów ściekowych:
 - skratki 0,10 Mg
 - odpady z piaskownika 1000 l

Tabela 8. Oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Chybie

Oczyszczalnia	Lokalizacja	Rodzaj	Projektowa przepustowość Qdśr [m3/d]	Ścieki przemysłowe	Ścieki Komunalne
Zakładowa	Cukrownia i Rafineria „Chybie”	BOS	100	Ścieki bytowo-gospodarcze	Mieszkania Hotel
Przemysłowa	Cukrownia „Chybie”	mechaniczno-biologiczna	-	Proces technologiczny	-
Zakładowa	Zakład Doświadczalny PAN w Gołyszu	mechaniczno-biologiczna	54	Budynki zakładu	Osiedle przy ul. Kalinowej

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Chybie

Sieć kanalizacyjna jest słabo rozwinięta i obejmuje teren zakładów i osiedli przyzakładowych. Podłączona jest do wyżej wymienionych oczyszczalni ścieków. Zaledwie 7 proc. terenu gminy jest objęte siecią kanalizacyjną.

Charakterystyka istniejącej infrastruktury kanalizacyjnej:

- **Teren Cukrowni i Rafinerii Chybie** – długość 950 m, liczba mieszkańców i pracowników Cukrowni korzystająca z kanalizacji: 550 osób. Parametry techniczne sieci kanalizacyjnej Cukrowni i Rafinerii Chybie:

- Kolektory główne \varnothing 300;
- Kolektory boczne \varnothing 200;
- Przyłącza \varnothing 150.

Ponadto, Cukrownia Chybie eksploatuje kanał grawitacyjny;

- **Kanał grawitacyjny Cukrowni Chybie** – o średnicy 500 mm o długości 5700 m odprowadzający odpady komunalne poza zlewnię Zbiornika Goczałkowickiego do Iłownicy w Landeku;
- **Kanalizacja Zakładu Doświadczalnego Gospodarki Stawowej PAN w Gołyszach** – o łącznej długości 1340 m. Składają się na nią:
 - Kolektory główne \varnothing 300;
 - Kolektory boczne \varnothing 200;
 - Przyłącza \varnothing 150.

2.5.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców z GPZ Strumień 110/30/15/6 kV liniami napowietrznymi i kablowymi o średnim napięciu 15 kV. Dostawcą energii jest firma ENION Spółka Akcyjna z Krakowa. Obecnie jest zarejestrowanych 3 723 odbiorców. Na obszarze Gminy pracuje 48 stacji transformatorowych. Istnieje możliwość zwiększonego poboru mocy elektrycznej na sieci średniego napięcia 15 kV bez konieczności znacznych nakładów inwestycyjnych. Wzrost mocy zapotrzebowanej będzie możliwy poprzez wymianę jednostek transformatorowych na większe oraz poprzez lokalizację nowych stacji transformatorowych. Zakłada się stopniową wymianę napowietrznych linii 15 kV na linie kablowe w obszarach silnie zurbanizowanych. Planowana jest również budowa nowych i remonty istniejących linii napowietrznych niskiego napięcia z wprowadzaniem przewodów izolowanych zamiast gołych. Obsługa odbiorców na niskim napięciu 0,4/0,23 kV odbywa się ze stacji transformatorowych, usytuowanych w pobliżu terenów zurbanizowanych.

2.5.5. Zaopatrzenie w gaz

Teren Gminy Chybie jest zgazyfikowany. Gaz wysokometanowy z systemu krajowego zasilającego rejon Podbeskidzia, poprzez stacje redukcyjno-pomiarowe wprowadzany jest do sieci średniego ciśnienia. Zaopatrzenie terenu całej gminy w gaz odbywa się od strony Strumienia i Drogomyśla z gazowej sieci średnioprężnej \varnothing 100 mm. Obsługa odbiorców na niskim ciśnieniu odbywa się poprzez indywidualne naścienne reduktory ciśnienia. Ze

względu na wysoką obecnie cenę gazu stosowanie go jako czystego nośnika energii cieplnej w gospodarstwach domowych jest minimalna. Zazwyczaj użytkowanie gazu ograniczone jest do przygotowywania posiłków i podgrzewania wody.

Aktualnie na obszarze gminy znajduje się 120 km rozdzielczej sieci gazowej. Ilość odbiorców - 1921, ilość przyłączy – 1695 sztuk, długość przyłączy 38 km.

2.5.6. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy Chybie istnieje zdecentralizowany system dostawy energii cieplnej. Kotłownie indywidualne i grupowe zaopatrują pojedyncze obiekty lub zespoły obiektów, w terenach intensywnej zabudowy. W terenach niskiej intensywności zabudowy, gospodarstwa domowe zaopatrywane są indywidualnie w ciepło z własnych instalacji grzewczych. Ogrzewanie gospodarstw domowych i gospodarstw rolnych oraz produkcja ciepłej wody użytkowej odbywa się indywidualnie w oparciu o różne źródła energii (węgiel, flot, w niewielkiej ilości gaz ziemny, olej opałowy i energia elektryczna). Realizowana jest stopniowa modernizacja kotłowni polegająca na wymianie kotłów (na ekologiczne) oraz zastępowanie paliwa stałego gazem.

2.5.7. Telekomunikacja

Gmina Chybie obsługiwana jest przez Telekomunikację Polską S.A., która jest dostawcą łączności przewodowej. Natomiast łączność bezprzewodową oferują sieci telefonii komórkowej – Orange, PLUS GSM, ERA GSM, Play

W najbliższych latach zakłada się dalszą rozbudowę przewodowych środków łączności poprzez:

- powiększanie pojemności koncentratorów (central),
- rozbudowę telefonicznej sieci przewodowej,
- wykorzystanie abonenckich systemów zwielokrotniających linie (PCM).

Natomiast w celu poprawienia jakości usług telefonii bezprzewodowej planowane jest umożliwienie stawiania anten rozsyłowych poprawiających jakość i zasięg użytkowania.

2.6. Bilans strategiczny – wyniki analizy SWOT dla Gminy Chybie

Mocne strony	Słabe strony
Sfera gospodarcza	
<ul style="list-style-type: none"> • Efektywne zagospodarowywanie terenów rozwojowych miasta • Systematyczny wzrost dochodów gminy • Funkcjonowanie na terenie gminy przedsiębiorstw o znaczeniu regionalnym • Duża liczba podmiotów gospodarczych niezwiązanych z rolnictwem • Dostępność usług telekomunikacyjnych na obszarze całej gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Duże różnice dochodów pomiędzy zatrudnionymi w różnych sektorach gospodarki • Problemy z odbiorem sieci komórkowych w niektórych częściach gminy • Brak alternatywnych do TP S.A. dostawców stacjonarnych usług telekomunikacyjnych • Słabe połączenia środkami komunikacji publicznej z największymi miastami w regionie • Niski stopień rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu • Brak wystarczających środków finansowych na przeprowadzenie wszystkich modernizacji infrastrukturalnych • Niski poziom nowoczesności i innowacyjności sektora przemysłu • Słaba jakość gruntów rolnych
Sfera społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców gminy • Obiekty infrastruktury publicznej służące mieszkańcom i gościom: <ul style="list-style-type: none"> ○ Urząd Gminy (dogodna lokalizacja w centralnym punkcie gminy) ○ Biblioteka ○ Amfiteatr • Dodatni bilans migracji zewnętrznej • Dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska gęstość zaludnienia na terenie gminy • Niedostosowanie obiektów użyteczności publicznej i zakładów pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych
Sfera przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie geograficzne gminy przy znaczących traktach komunikacyjnych – zarówno drogowych, jak i kolejowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski stopień urbanizacji • Bardzo słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna • Brak oczyszczalni ścieków

<ul style="list-style-type: none"> • Małe urozmaicenie krajobrazu sprzyjające prowadzeniu prac budowlanych • Atrakcyjność lokalizacji gminy dla potencjalnych inwestorów • Duża powierzchnia gruntów przeznaczonych pod inwestycje infrastrukturalne i przemysłowe – usługowe • Cały obszar gminy objęty planem zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaby stan gminnych dróg i chodników • Liczne ulice i obszary nieoświetlone • Brak uporządkowania architektonicznego zabudowy na terenie gminy • Przypadkowość zabudowy – brak koncepcji architektonicznej w istniejącej zabudowie gminy • Zabudowania na terenach zalewowych • Luka infrastrukturalna w sferze kultury wysokiej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost gospodarczy oraz pomyślne prognozy rozwoju gospodarki • Ułatwiony dostęp do środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej • Możliwość wykorzystania kapitału prywatnego: <ul style="list-style-type: none"> ○ Przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych ○ Możliwość zawiązywania partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) • Chłonny rynek dla alternatywnych dostawców usług telekomunikacyjnych już obecnych na rynku lokalnym • Możliwość korzystania z doświadczeń innych samorządów w zakresie finansowania inwestycji • Regulacje krajowe i międzynarodowe zobowiązujące do poprawy stanu środowiska naturalnego • Bliskość portów lotniczych (Pyrzowice, Balice, Ostrawa) • Bliskość popularnej trasy E81 (Katowice – Wisła) i ekspresowej (S1) • Dobre połączenia komunikacyjne z aglomeracją śląską 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudności związane z finansowaniem inwestycji komunalnych: <ul style="list-style-type: none"> ○ Brak wolnych środków budżetowych ○ Ograniczenie subwencji zewnętrznych ○ Możliwy spadek dochodów budżetu z podatków • Spadek konkurencyjności przedsiębiorstw, a w konsekwencji zmniejszenie szans na wykorzystanie kapitału prywatnego

3. Założenia Programu Rewitalizacji

3.1. Typy terenów wymagających rewitalizacji

Na terenie gminy Chybie występują następujące rodzaje terenów, które sukcesywnie powinny podlegać procesom rewitalizacji, uzyskując nowe funkcje w systemie gminnym:

- tereny o charakterze przemysłowym i pokolejowym,
- tereny o charakterze ogólnogminnym – zabudowania w centrum gminy,
- tereny o charakterze ogólnogminnym – niezabudowane: tereny zielone, parki i place, kompleks rekreacyjno - sportowy,
- tereny o wyrażnie ponadlokalnym charakterze,
- tereny osiedli mieszkaniowych,
- tereny jednostek edukacyjnych – szkół i przedszkoli.

Tereny o charakterze przemysłowym i pokolejowym w Chybiu wymagają przystosowania do nowych funkcji (o charakterze kulturalnym i mieszkaniowym) lub przywrócenia dawnych funkcji. W przypadku zabudowań w centrum gminy konieczne jest przeprowadzenie prac mających na celu stworzenie na wyżej wspomnianych terenach punktu o charakterze kulturalno – rozrywkowo – wypoczynkowym. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w centrum gminy powstanie Dom Kultury, wyremontowane zostaną obiekty Biblioteki Gminnej i amfiteatru, w parku powstaną nowe elementy małej architektury, zmodernizowane będą główne deptaki.

Do niezabudowanych terenów o charakterze ogólnogminnym, wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych, zalicza się przede wszystkim kompleks rekreacyjno sportowy RKS Cukrownika Chybie, który powinien spełniać rolę „wizytówki” gminy oraz system zielonych ulic i placów ww. obszarze Centrum.

Tereny osiedla mieszkaniowego obejmują obszar jednej jednostki pomocniczej, wydzielonej w strukturze przestrzennej gminy. Do osiedli wymagających ochrony i rewitalizacji struktury przestrzennej z istniejącymi obiektami i zespołami budynków oraz układami zieleni należą zabudowania Cukrowni i Rafinerii Chybie (osiedle mieszkaniowe i hotel robotniczy pozostający własnością wyżej wymienionego zakładu).

Do terenów jednostek edukacyjnych – szkół i przedszkoli – zalicza się Zespół Szkolno – Przedszkolny przy ul. Karola Miarki,

3.2. Założenia rewitalizacji społecznej

Okres powojenny, poza zmianami przestrzennymi, przyniósł istotne procesy związane z przeobrażeniem struktury społeczno – demograficznej gminy. Budowa zapory na Wiśle w 1955 roku wymusiła przesiedlenia mieszkańców wsi Zarzecze (znajdującej się obecnie w obrębie gminy Chybie). Większość miejscowości znalazła się na dnie Zbiornika Goczałkowickiego, będącego ujęciem wody pitnej dla aglomeracji śląskiej. Wielu mieszkańców Zarzecza zostało przesiedlonych do pozostałych miejscowości znajdujących się w obrębie gminy, inni przenieśli się do gmin ościennych i na teren Górnego Śląska. Relokacja znaczącej liczby mieszkańców nie wpłynęła korzystnie na formowanie się zabudowy gminy i lokalnej tożsamości mieszkańców.

Te tendencje zostały pogłębione wraz z rozwojem cukrowni i rafinerii cukru. Na fali migracji zarobkowej na obszar gminy napłynęła ludność z innych regionów, która nie identyfikowała się z tutejszymi miejscowościami, kulturą i zwyczajami. Dlatego przez długi okres powojenny Chybie wraz z okolicznymi sołectwami nie było w stanie wykształcić wspólnego ośrodka kulturalno – sportowo – rekreacyjnego, który stanowiłby platformę integrującą społeczność lokalną.

Zjawisko to znajduje wyraźne odzwierciedlenie w zabudowie gminy, która jest mocno rozproszona i bardzo chaotyczna. Centrum gminy uformowało się wzdłuż drogi łączącej Bielsko – Białą ze Strumieniem. W chwili obecnej, poza stadionem Robotniczego Klubu Sportowego Cukrownik Chybie i amfiteatrem, brak jest miejsca sprzyjającego kształtowaniu tożsamości lokalnej, co skutkuje brakiem identyfikacji mieszkańców z gminą.

W związku z planowanymi działaniami rewitalizacyjnymi o charakterze przestrzennym (remonty kapitałowe, kreowanie nowych przestrzeni publicznych) może zajść konieczność sfinansowania lokali zamiennych i socjalnych dla mieszkańców rewitalizowanych obszarów (dawnego hotelu robotniczego przy ul. Bielskiej i osiedla mieszkaniowego rozciągającego się między ul. Bielską i Topolową i Tuwima).

W przypadku gdy zajdzie konieczność przemieszczenia ludzi do lokali zamiennych socjalnych, niezbędne będzie opracowanie planu relokacji, wyznaczającego następujące zadania:

- integracja społeczna w nowym środowisku rodzin z obszarów rewitalizowanych, a także osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym w nowych środowiskach, w tym zapobieganie dewastacji mieszkań i ich otoczenia.

W planie powinny zostać ponadto uwzględnione uwarunkowania dotyczące podstawy prawnej dotychczas zajmowanego lokalu (umowa najmu na czas nieokreślony, umowa najmu na czas określony, bez tytułu prawnego) oraz sytuacji materialnej gospodarstw domowych, w tym zasad i możliwości objęcia mieszkańców programami ekonomicznego wsparcia dla osób wychodzących z ubóstwa.

Równoległe z podjęciem, na szerszą niż dotychczas skalę, inwestycji z zakresu budownictwa komunalnego należy optymalizować inne kierunki działań, służące realizacji wyznaczonego celu tj.:

- należy tworzyć przyjazne środowiska prawno – instytucjonalne dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w tym rozwój zasobu dostępnych mieszkań na wynajem realizowanych przez sektor prywatny i „non-profit”;
- tworzenie rezerw uzbrojonych gruntów pod budownictwo mieszkaniowe,
- pobudzenie ruchu mieszkaniowego, w tym poprzez wykorzystanie rezerw tkwiących w istniejących zasobach mieszkaniowych, w tym w zasobie komunalnym,
- polepszanie standardu istniejących zasobów mieszkaniowych, w tym zasobu komunalnego.

Istotny element w sferze społecznej, uzupełniający planowane działania rewitalizacyjne, stanowią realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie programy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

3.3. Kryteria wyboru obszarów

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Chybie obejmuje następujące obszary:

- **Obszar centrum Gminy Chybie;**
- **Budynki po OSP w sołectwie Zarzecze;**
- **Budynki użyteczności publicznej;**
- **Tereny Cukrowni i Rafinerii Chybie;**
- **Drogi i chodniki;**
- **Kompleks sportowo – rekreacyjny.**

Uwaga! Mapa obszarów rewitalizowanych znajduje się w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Kryteria, jakimi kierowano się przy ich wyborze to:

- duża wartość kulturowa i architektoniczna, ,
- wysoki poziom degradacji infrastruktury technicznej i budynków,

- wysoki poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- występowanie obszarów nieekonomicznie wykorzystanej przestrzeni o dużym potencjale gospodarczym.

Całość obszaru wyznaczonego do rewitalizacji objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Plan miejscowy wprowadza i uściśla zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu gminy określone w niniejszym dokumencie.

3.4. Obszary objęte Programem Rewitalizacji

3.4.1. Obszar centrum gminy Chybie

Przeznaczony do rewitalizacji obszar centrum gminy obejmuje w całości teren sołectwa Chybie. Ogólny charakter obszaru centrum wsi związany jest z rozwojem funkcji ogólnogminnych, opartych o specjalistyczne usługi o charakterze biurowym i finansowym. W obszarze tym zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej, urzędy administracji samorządowej, przestrzenie biurowe oraz siedziby instytucji gospodarczych i kulturalnych. Do podstawowych cech charakterystycznych centrum Chybia z punktu widzenia użytkowania terenów i funkcji gminnych można zaliczyć:

- wysoką, w porównaniu z innymi sołectwami, intensywność zainwestowania,
- założenie urbanistyczne centrum – wokół głównej drogi (ul. Bielskiej) skupione są funkcje administracyjno-handlowe i usług specjalistycznych,
- przekształcenia budynków i terenów cukrowni w tereny o funkcjach usługowych i mieszkaniowych.

W ramach rewitalizowania centrum gminy Chybie można wyszczególnić następujące obszary:

- **Gminna Biblioteka Publiczna i amfiteatr** – Gminna Biblioteka Publiczna funkcjonuje od roku 1949. W ostatnich latach uzyskiwała dobre wyniki czytelnictwa zbliżone do średniej wojewódzkiej. W bibliotece zarejestrowanych jest ponad 1600 czytelników, z czego 1320 w centrali, a 285 osób w filii w Zaborzu. Prenumerowanych jest 55 tytułów. Biblioteka dysponuje księgozbiorem w liczbie 27 277 woluminów. Scena amfiteatru – powstała w 1987 roku – znajduje się po zachodniej stronie gmachu Biblioteki, jest z nim bezpośrednio połączona. Od zachodu, w parku znajduje się widownia amfiteatru dla ok. 2 – 3 tys. osób. Od strony północnej przebiega główna ulica gminy (ul. Bielska). Obiektami Gminnej Biblioteki Publicznej i amfiteatru zarządza dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury. Modernizacja

budynku amfiteatru i biblioteki zwiększy jakość oferty kulturalnej gminy, tym samym modernizacja obiektu przejmie funkcję rewitalizacji społecznej;

- **Park gminny** – zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie Biblioteki i amfiteatru (po wschodniej części parku), wzdłuż ulicy Bielskiej i Dworcowej. Większość terenu parku pokrywają trawniki poprzecinane asfaltowymi alejkami (długość alejek 513,1 m²). Po południowej stronie znajduje się ogrodzony plac zabaw dla dzieci. Na przedłużeniu parku w kierunku zachodnim, na niewielkim skwerze, znajduje się fontanna;
- **Fontanna** – znajduje się na niewielkim skwerze przylegającym do ulicy Bielskiej (od północy) i parku gminnego (od wschodu). Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, fontanna, znajdująca się w obrębie jednostek oznaczonych symbolami A1 UC i A3 UC, jest elementem urządzonych terenów zielonych;
- **Dom Kultury** – w chwili obecnej gmina Chybie dysponuje Gminnym Ośrodkiem Kultury (GOK), który nie posiada odpowiedniej bazy lokalowej do realizacji swojej misji kulturowej. GOK ma swoją siedzibę – dwa pomieszczenia – w budynku biblioteki gminnej i amfiteatru (przy ul. Bielskiej 51). Patronuje Amatorskiemu Klubowi Filmowemu „Klaps”, znajdującemu się w budynku Cukrowni Chybie przy ul. Cieszyńskiej 4. Na obszarze oznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego symbolem A2 UC zlokalizowana jest parcela pod budowę Domu Kultury. W chwili obecnej w tym miejscu znajdują się tereny zielone parku. Zgodnie z wyżej wspomnianym planem w miejscu tym może być wybudowany obiekt służący celom kulturowym;
- **Budynek Urzędu Gminy** – znajduje się w centralnej części sołectwa Chybie przy ulicy Bielskiej. Został wybudowany i oddany do użytku w 1947 roku. Modernizowany w latach 1978-1980. Budynek posiada dwie kondygnacje. W całości będzie murowany i niepodpiwniczony. Stropy będą płaskie, o konstrukcji drewnianej. Ściany fundamentowe i kondygnacje nadziemne z cegły na zaprawie wapiennej. Kubatura budynku 2 409 m³, powierzchnia zabudowy: 270,67 m², liczba pomieszczeń: 28. Budynek ogrzewany z lokalnej kotłowni gazowej.

3.4.2. Budynki po OSP w sołectwie Zarzecze

- **OSP Frelichów-Rykalec** – budynek będący pozostałością po Ochotniczej Straży Pożarnej i pozostający jej własnością. Wybudowany w latach dwudziestych ubiegłego stulecia. Od blisko pięćdziesięciu lat opuszczony. Administracyjnie budynek OSP Frelichów-Rykalec znajduje się na terenie sołectwa Zarzecze. Obiekt położony jest w pobliżu wałów Zbiornika Goczałkowickiego. Obecny stan techniczny wymaga wymiany dachu, gruntownego remontu drewnianej wieżyczki, elewacji zewnętrznej, prac remontowych wewnątrz budynku, wymiany bramy wjazdowej. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na gminie spoczywa obowiązek utrzymania istniejących obiektów straży pożarnej, powierzchnia zabudowy: 29,5 m², kubatura: 110,6 m³;
- **OSP Zarzecze–Frelichów („U Moryca”)** – budynek wybudowany i oddany do użytku w 1924 roku. Jest własnością ochotniczej Straży Pożarnej. Konstrukcja budynku jest murowana - wysoki parter z poddaszem nieużytkowanym. Obecnie na terenie obiektu znajduje się świetlica wykorzystywana do organizowania imprez gminnych, wynajmowana na imprezy okolicznościowe. Gmach OSP Zarzecze-Frelichów składa się z dwóch brył połączonych ze sobą wspólną ścianą. Dachy obu budynków, wchodzących w skład omawianego kompleksu, pokryte są dachem dwuspadowym charakteryzującym się różnym stopniem nachylenia i różnymi rodzajami pokrycia dachowego (część dachu pokryta jest blachą, reszta betonową dachówką). Powierzchnia zabudowy: 268,8 m². W budynku ma siedzibę Towarzystwo Miłośników Zarzecza;
- **OSP Zarzecze Stare przy ul. Podgroble** – obiekt jest zlokalizowany w północnej części gminy Chybie, administracyjnie znajduje się w sołectwie Zarzecze, blisko wałów Zbiornika Goczałkowickiego. Budynek składa się z dwóch pomieszczeń – garażu i pokoju użytkowego – oraz z poddasza. Przykryty jest starym, ciężkim dachem z betonowych dachówek. Budynek dzierżawiony przez Koło Łowieckie Chybie. Ze względu na zły stan techniczny nieużywany. Powierzchnia zabudowy: 92 m²;

3.4.3. Budynki użyteczności publicznej

- **Szkoła Podstawowa nr 2 im. Ludwika Kobieli w Chybiu** – szkoła usytuowana jest w centralnej części gminy, w sołectwie Chybie. Placówka zatrudnia 12 pracowników pedagogicznych (w tym 4 niepełnozatrudnionych), 2 pracowników pedagogicznych (w tym dyrektor) posiada stopień awansu nauczyciela dyplomowanego, 9 – nauczyciela mianowanego, 1 – nauczyciela kontraktowego, 1½ etatu pracownika administracyjnego (sekretarz, księgowy) oraz 3½ etatu obsługi (woźny, sprzątaczkę, palacz, inni). Do szkoły uczęszcza 111 uczniów (2006 rok). Na terenie obiektu znajdują się sale lekcyjne, pomieszczenia administracyjne, pomieszczenia socjalne i gospodarcze, sala gimnastyczna;
- **Przedszkole w Mnichu** – położone w drugim co do wielkości sołectwie gminy Chybie. Zatrudnia 5 pracowników pedagogicznych zatrudnionych (w tym 1 niepełnozatrudniony), ½ etatu pracownika administracyjnego (sekretarz, księgowy, kasjer) oraz 4½ etatów obsługi. Wszyscy pracownicy pedagogiczni przedszkola (w tym dyrektor) posiadają stopień awansu nauczyciela mianowanego (1 wakat). Z przedszkola w Mnichu corocznie korzysta ok. 75 dzieci. Budynek dwukondygnacyjny oddany do użytkowania w 1979 r. Remontowany w zakresie instalacji wewnętrznych. Fundamenty betonowe, ściany murowane. Stropy prefabrykowane, dach żelbetowy. Budynek ogrzewany gazem z lokalnej kotłowni wyposażonej w kocioł o mocy 50 kW. W 2004 r. wymieniono stolarkę okienną. Powierzchnia zabudowy: 250 m²; powierzchnia użytkowa: 400 m²; Kubatura: 1525 m³;
- **Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Karola Miarki w Zaborzu** – zlokalizowany w południowej części gminy Chybie, w sołectwie Zaborze. Placówka zatrudnia 13 pracowników pedagogicznych (w tym 5 niepełnozatrudnionych), 1½ etatu pracownika administracyjnego (sekretarz, księgowy) i 3 etaty obsługi (sprzątaczkę, inni). Czterech pracowników pedagogicznych posiada stopień awansu nauczyciela dyplomowanego, 7 (w tym dyrektor) – nauczyciela mianowanego, 1 – nauczyciela stażysty (1 wakat). Ponad sto dzieci corocznie korzysta ze szkoły podstawowej, a 25 z przedszkola. Budynek ZSP im. Karola Miarki pochodzi z lat 60-tych. Piętrowy, podpiwniczony. Ściany murowane z cegły. Stropodach betonowy kryty papą. Ogrzewanie co gazowe. W budynku znajdują się 3 mieszkania. Placówka posiada

dobrze rozwinięta infrastrukturę sportową – nowoczesne boisko o sztucznej nawierzchni do gry w piłkę nożną, koszykówkę i siatkówkę. Powierzchnia zabudowy: 128 m²; Powierzchnia użytkowa: 306 m²; kubatura: 1 126 m³;

- **Domy Nauczyciela w Chybiu i Zaborzu** – w chwili obecnej znajdują się w nich mieszkania, będące własnością gminy. W budynku Domu Nauczyciela w Chybiu jest ich sześć, natomiast Zaborzu cztery. W obu trwają prace modernizacyjne. W ostatnich latach pierwszym z wyżej wspomnianych wymieniono rynny, zamontowano dwufunkcyjny piec grzewczy, a w drugim zmodernizowano system odprowadzający wodę opadową. W obu zamontowano wkłady kominowe, wyremontowano dachy i kominy;
- **Przychodnia kolejowa przy ul. Wyzwolenia 3** – jest zlokalizowana w sołectwie Chybie, w sąsiedztwie Urzędu Gminy. Budynek z przełomu lat 50-tych i 60-tych Obecnie przychodnia znajduje się w dyspozycji Obwodowej Lecznicy Kolejowej w Bielsku-Białej. Na jej terenie znajdują się gabinety lekarskie. Obiekt posiada dwa poziomy, płaski dach.

3.4.4. Tereny Cukrowni i Rafinerii Chybie

- **Pola irygacyjne wraz z ul. Kuchenną** – prawem własności do tego obszaru w chwili obecnej dysponuje Cukrownia Chybie. Pola irygacyjne są usytuowane w północnej części gminy. Jest to obszar o niewielkim zróżnicowaniu terenu. W całości porośnięty roślinnością trawiastą. Od strony północnej przecina go ulica Kuchenna – droga o luźnej, żwirowej nawierzchni
- **Osiedle mieszkaniowe** – podobnie jak pola irygacyjne, prawa własności do zabudowań osiedla mieszkaniowego posiada Cukrownia Chybie. W ramach kompleksu mieszkaniowego można wyróżnić sześć budynków, w tym trzy zbudowane z cegły, a kolejne trzy z tzw. „wielkiej” płyty. Te pierwsze pokryte są dachem blaszanym, drugie natomiast papą.
- **Hotel robotniczy** – pięciokondygnacyjny budynek zbudowany z „wielkiej płyty”. Dach pokryty papą. Usytuowany w bezpośrednim sąsiedztwie trasy Cieszyn – Strumień. Obecnie w hotelu znajdują się pomieszczenia mieszkalne.
- **Budynek Amatorskiego Klubu Filmowego „Klaps”** – budynek zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów produkcyjnych Cukrowni Chybie. W chwili obecnej pomieszczenia wynajmowane są Gminnemu Ośrodkowi Kultury, który

używa pomieszczeń Amatorskiemu Klubowi Filmowemu „Klaps”. Budynek zbudowany jest z cegły. Pokryty spadzistym dachem. Na piętrze znajduje się taras.

3.4.5. Drogi i chodniki

- **Chodniki przy ul. Bielskiej** – ulica Bielska jest głównym traktem komunikacyjnym Chybia. Wzdłuż wyżej wspomnianej ulicy znajduje się większość obiektów użyteczności publicznej, gminne tereny zieleni, banki i obiekty handlowo – usługowe. Chodniki wzdłuż ulicy nie wymagają poszerzenia, przepustowość jest dopasowana do natężenia ruchu pieszych. Nawierzchnia chodników jest zbudowana z betonowych płyt chodnikowych.
- **Chodniki przy ul. Karola Miarki** – w chwili obecnej położone w sołectwie Zaborze z Zespołem Szkolno – Przedszkolnym. Piesi poruszają się poboczem drogi, co stwarza niebezpieczeństwo na drodze i utrudnia komunikację drogową na terenie gminy;
- **Chodnik przy ul. Sportowej** - brakuje chodników łączących ul. Wyzwolenia z kompleksem rekreacyjno – sportowym RKS Cukrownika Chybie. Podobnie jak w przypadku ul. Karola Miarki, piesi poruszają się poboczem drogi, co stwarza niebezpieczeństwo na drodze i utrudnia komunikację drogową na terenie gminy;
- **Droga i chodnik przy ul. Dworcowej** – droga o nawierzchni bitumicznej, chodnik pokryty betonowymi płytami chodnikowymi. Stan techniczny dwóch traktów wymaga natychmiastowej renowacji. (droga i chodnik przy ul. Dworcowej: chodnik: długość: 210 mb, szerokość: 2,0 mb, droga: długość: 210 mb, szerokość: 6,8 mb);
- **Nawierzchnia ul. Targowej** – nawierzchnia bitumiczna pokryta licznymi pęknięciami i dziurami, ulica łącząca ul. Wyzwolenia z ulicami Jesionową, Nową Osadą, Lipową i Polną.

3.4.6. Kompleks sportowo – rekreacyjny

Położony w centralnym punkcie gminy, w bliskim sąsiedztwie Urzędu Gminy, w pobliżu trasy Bielsko–Biała – Strumień. Na terenie kompleksu znajduje się boisko do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej, bramki stalowe, niepełnowymiarowa bieżnia lekkoatletyczna o nawierzchni luźnej (z mączki ceglanej), zadaszone trybuny, budynek socjalny z szatniami, natryskami i magazynem. Obiekt jest wykorzystywany do organizacji imprez sportowych, imprez plenerowych i festiwali. Mecze piłkarskie na płycie głównej rozgrywa Robotniczy Klub Sportowy Cukrownik Chybie.

4. Planowane działania rewitalizacyjne

Zadania, które będą realizowane w latach 2007 – 2015 w poszczególnych obszarach rewitalizacyjnych, związane są z przedsięwzięciami w zakresie infrastruktury społecznej, gospodarczej i technicznej. Każde z zamierzonych przedsięwzięć nie pozostanie bez wpływu zarówno na sferę społeczną, jak i ekonomiczną. Przyczyni się ponadto do poprawy lokalnej infrastruktury oraz pokonywania barier społecznych.

4.1. Obszar 1. Centrum Gminy Chybie

Zadanie 1.1. Modernizacja amfiteatru i biblioteki

- Modernizacja elewacji amfiteatru i biblioteki, remont pomieszczeń zaplecza socjalnego obiektów, remont (malowanie, kładzenie podłóg, zakup wyposażenia) sali sesyjnej w bibliotece;

Zadanie 1.2. Rewitalizacja parku

- Budowa oświetlenia parku – przy alejkach parku zainstalowany zostanie system lamp sodowych. Ze względu na oszczędność energii i mniejszą zawartość toksycznej rtęci lampy sodowe są obecnie powszechnie stosowane w oświetleniu zewnętrznym i uprawie roślin. (długość linii oświetleniowej – 300 mb, ilość punktów świetlnych – 16 kpl);
- Remont fontanny – remont elementów betonowych fontanny, remont basenu fontanny, położenie terakoty, trzonu wraz z dyszą, instalacja pomp, wylewek, reflektorów podwodnych, podwodnych rozdzielaczy prądu;

Zadanie 1.3. Monitoring

W centrum gminy i w newralgicznych punktach sołectw zainstalowany zostanie system kamer wykorzystywanych do utrzymania porządku na terenie gminy (przede wszystkim w zrewitalizowanym parku, wraz z otoczeniem Domu Kultury, biblioteki i amfiteatru, w rejonie Szkoły i Przedszkola w Mnichu oraz w rejonie rejonie Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Zaborzu i budynku OSP). Centrala monitoringu zlokalizowana będzie w budynku Urzędu Gminy – obraz z kamer radiowo przesyłany do Komisariatu Policji w Strumieniu;

Zadanie 1.4. Rozbudowa budynku Urzędu Gminy wraz z termomodernizacją

Dostosowanie powierzchni biurowych budynku Urzędu Gminy do istniejącego zapotrzebowania. Budowa nowego skrzydła obiektu .Dostosowanie pomieszczeń do warunków pracy biurowej.

Zadanie 1.5. Budowa Domu Kultury

Budowa obiektu o powierzchni zabudowy 392,12 m² i powierzchni użytkowej 613,46 m² i kubaturze 2600 m³ przy ul. Bielskiej 78 w Chybiu. Budynek nie będzie podpiwniczony. Będzie się charakteryzował dwoma kondygnacjami nadziemnymi ogrzewanymi z indywidualnej kotłowni na paliwo ekologiczne (gaz). W budynku zostanie zlokalizowana sala widowiskowa wyposażona w 120 miejsc siedzących z garderobami, pomieszczeniami magazynowymi i technicznymi, salą bufetową, salą zebrań, salą do ćwiczeń tanecznych, pracownią komputerową i fotograficzną, pomieszczenia socjalne i gospodarcze, kotłownia;

4.2. Obszar 2. Budynki po OSP w sołectwie Zarzecze

Zadanie 2.1. Modernizacja obiektu OSP Frelichów-Rykalec – ze względu na obecny stan techniczny budynek wymaga gruntownej modernizacji. Wzmacniane będą stare ceglane mury, wymieniony zostanie dach budynku, elementy drewnianej wieżyczki zostaną poddane remontowi i konserwacji, wstawiona będzie nowa brama wjazdowa. Wnętrze budynku zostanie przystosowane do potrzeb zjazdów harcerskich, które odbywają się na okalających obiekt polach. Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na gminie spoczywa obowiązek utrzymania istniejących obiektów straży pożarnej;

Zadanie 2.2. Modernizacja obiektu OSP Frelichów–Zarzecze („U Moryca”)– remontowi poddana będzie elewacja budynku. Wymieniona zostanie konstrukcja dachu nadwyrężona ciężkimi betonowymi dachówkami. Wnętrze budynku poddane zostanie kompleksowej renowacji. Docelowo budynek ma służyć organizowaniu gminnych imprez okolicznościowych wydarzeń kulturalnych;

Zadanie 2.3. Modernizacja obiektu OSP Zarzecze Stare przy ul. Podgrobie – wymagany jest kompleksowy remont obiektu, włączający renowację ścian budynku, konstrukcji dachu i dachówek, elewacji, wnętrza. Aktualnie opracowany został projekt remontu obiektu przez Koło Łowieckie i złożony wniosek o pozwolenie na budowę. Ma być wykorzystywany jako miejsce zebrań i spotkań członków Koła Łowieckiego. Organizację zjazdów promujących tematykę ekologiczną wśród młodzieży;

4.3. Obszar 3. Budynki użyteczności publicznej

Zadanie 3.1. Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 2 w Chybiu

Termomodernizacja obejmująca uszczelnienie dachu i ułożenie styropianowych płyt uszczelniających na ścianach budynku, renowacja elewacji;

Zadanie 3.2. Termomodernizacja przedszkola w Mniehu

Podobnie jak w przypadku SP nr 2 termomodernizacja obejmuje uszczelnianie dachu i ścian budynku;

Zadanie 3.3. Termomodernizacja Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Zaborzu przy ul. Karola Miarki

W bieżącym roku wymieniono stolarkę okienną. Termomodernizacja ZSP im. Karola Miarki będzie obejmowała zatem uszczelnienie dachu i ścian budynku;

Zadanie 3.4. Domy Nauczyciela – Chybie i Zaborze

Piętrowe, murowane budynki wymagają termomodernizacji. Ogrzewanie i stolarka okienna zostały już wymienione. Konieczne jest zatem ocieplenie ścian i położenie foli termoizolacyjnej na dachu;

Zadanie 3.5. Przychodnia kolejowa przy ul. Wyzwolenia 3

Kompleksowy remont budynku: ocieplenie ścian, uszczelnianie dachu, remont instalacji grzewczych – CO i kotłowni węglowej, renowacja wnętrza i elewacji. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

4.4. Obszar 4. Tereny Cukrowni i Rafinerii Chybie

Zadanie 4.1. Zagospodarowanie pól irygacyjnych wraz z ul. Kuchenną

Tereny należące do Cukrowni i Rafinerii Chybie przeznaczone są pod budowę pola golfowego. Zakres prac obejmuje opracowanie cyfrowej mapy terenu, przeprowadzenie makroniwelacji. Konieczne jest dokonanie zabiegów agrotechnicznych, takich jak renowacja nawierzchni trawiastych czy w dalszym etapie pielęgnacja pola golfowego na etapie wzrostu trawy i przygotowanie do gry. Ponadto niezbędne jest zamontowanie instalacji zraszającej, wkładów renowacyjnych do zraszaczy, elektrozaworów, skrzynek irygacyjnych, systemów automatycznego sterowania, dozowników płynnych nawozów, kontrolerów wilgotności gleby, złącza oraz elektrozłącza. Niezbędne jest wybudowanie budynków socjalnych oraz pokrycie ul. Kuchennej nawierzchnią bitumiczną.

Zadanie 4.2. Rewitalizacja osiedla mieszkaniowego

W ramach renowacji osiedla mieszkaniowego konieczne jest przeprowadzenie zabiegów z zakresu termomodernizacji sześciu znajdujących się tam budynków, renowacji elewacji oraz zagospodarowania terenów zielonych pomiędzy blokami mieszkalnymi;

Zadanie 4.3. Renowacja hotelu robotniczego

Termomodernizacja hotelu robotniczego wymaga ułożenia na ścianach budynku styropianowej warstwy izolacyjnej oraz naniesienia nowej elewacji. Zabieg ten ma podnieść walory estetyczne gminy;

Zadanie 4.4. Renowacja budynku po kinie

Przewiduje się kompleksowy remont budynku - zarówno zewnętrznej elewacji, jak i pomieszczeń wewnątrz. Ponadto, niezbędne będzie przystosowanie obiektu do nowych funkcji – zgodnie z założeniami na terenie obiektu zlokalizowana zostanie kawiarnia. Z tego względu konieczna będzie przebudowa wewnętrznego układu pomieszczeń, budowa zaplecza socjalno-gospodarczego dla kawiarni i dostosowanie przestrzeni budynku do potrzeb obiektów o charakterze gastronomicznym.

4.5. Obszar 5. Drogi i chodniki

Zadanie 5.1. Renowacja chodnika przy ul. Bielskiej

Wymiana nawierzchni chodnika na następujących odcinkach:

- od skrzyżowania z ul. Cieszyńską do PKP strona prawa: 240 mb;
- od skrzyżowania z ul. Cieszyńską do PKP strona lewa: 290 mb;
- od PKP do Kościoła strona prawa: 280 mb;
- od PKP do ul. Dworcowej strona lewa: 230 mb;
- od ul. Dworcowej do Zakładów Łukosz strona lewa: 250 mb;
- od ul. Wyzwolenia do ul. Lipowej strona prawa: 235 mb.

Zadanie 5.2. Budowa chodnika przy ul. Karola Miarki i ul. Darwina

Budowa chodnik przy ul. Karola Miarki i Darwina: jednostronny, długość 635 mb + 350 mb;

Zadanie 5.3. Remont drogi i chodnika przy ul. Dworcowej

Wymiana nawierzchni chodnika o długości: 210 mb i szerokości: 2,0 mb na kostkę brukową. Na drogę o długości: 210 mb i szerokości: 6,8 mb naniesiona zostanie nowa warstwa nawierzchni bitumicznej;

Zadanie 5.4. Budowa chodnika przy ul. Sportowej

Brak chodnika, planuje się budowę chodnika o długości: 575 mb i szerokości: 2 mb;

Zadanie 5.5. Remont ul. Targowej

Położenie nowej nawierzchni bitumicznej na długości 1303 mb.

4.6. Obszar 6. Kompleks sportowo – rekreacyjny

Zakres prac rewitalizacyjnych na terenie kompleksu sportowo – rekreacyjnego obejmuje prace w obrębie dwóch następujących zadań:

Zadanie 6.1. Przebudowa boiska głównego wraz z infrastrukturą towarzyszącą. W tym celu zaplanowano następujące działania:

- budowę nowej trybuny na ok. 1000 osób;
- pod trybuną pomieszczenia w tym, szatnie i siłownia;
- wyjście z pomieszczeń pod trybuną bezpośrednio na boisko;
- istniejący pawilon do rozbiórki;
- rozbudowa płyty boiska kosztem istniejącej bieżni;
- drenaż płyty boiska;
- oświetlenie boiska;
- nagłośnienie;
- tablica wyników;

Zadanie 6.2. Budowa boiska treningowego, charakteryzującego się:

- sztuczną nawierzchnią;
- piłkochwytyami za bramkami;
- boisko przeznaczone do gry koszykówkę i siatkówkę;
- bieżnia prosta ze sztuczną nawierzchnią (ewentualnie przy boisku głównym);
- oświetlenie boiska treningowego;
- gotowe przenośne trybuny.

5. Plan finansowy

Budżet gminy na 2006 r., zgodnie z uchwałą Rady Gminy Nr XXXIII/219/05 z dnia 28 grudnia 2005, zakładał dochody i wydatki budżetowe w wysokości 14.530.627 zł. W wyniku zmian dokonanych w okresie roku planowane dochody budżetowe wzrosły o 604.595 zł i wyniosły na dzień 31 grudnia 2006r. 15.135.222 zł, natomiast plan wydatków budżetowych zwiększony został o 624.563 zł, osiągając kwotę 15.155.190 zł.

Planowany niedobór w kwocie 19.968 zł pokryty miał zostać przychodami pochodzącymi z nadwyżki budżetu z lat ubiegłych.

Realizacja budżetu w 2006 roku przedstawiała się następująco

Tabela 9. Realizacja budżetu w 2006 r.

Wyszczególnienie	Plan roczny po zmianach	Wykonanie roczne	% realizacji planu
Dochody budżetowe	15.135.222,00	15.162.278,66	100,2
Wydatki budżetowe	15.155.190,00	13.956.996,17	92,1

Z powyższych danych wynika, że budżet gminy za 2006 rok, zamiast planowanego deficytu zamknął się nadwyżką budżetową w kwocie 1.205.282,49 zł, stanowiąca różnicę pomiędzy uzyskanymi dochodami a wykonanymi wydatkami.

W budżecie gminy nie wystąpiły zobowiązania wymagalne, gmina nie korzystała w trakcie roku z kredytów krótkoterminowych. Okresowo wolne środki lokowane były w banku prowadzącym obsługę finansową budżetu gminy, głównie na lokatach nocnych.

Dochody budżetowe

Realizacja dochodów budżetowych w 2006 roku przedstawia się następująco :

Tabela 10. Dochody gminy Chybie w 2006 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie za 2006 r.	% wykonania planu
1.	Dochody własne	7 068 899	7 189 011	101,6
2.	Subwencja ogólna	5 819 657	5 819 657	100,0
	z tego			
	- część oświatowa	5 093 749	5 093 749	100,0
	- część wyrównawcza	725 908	725 908	100,0
3.	Dotacje celowe na zadania zlecone §2010	1 774 902	1 673 034,06	94,3
4.	Dotacje na realizację zadań wykonywanych na podstawie porozumień między JST § 2320	16 405	16 405,00	100,0
5.	Dotacje celowe na realizację zadań własnych § 2030	450 87	397 635	88,2
6.	Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach (PEFRON) § 2680	3 596	3 596	100,0
7.	Dotacja z funduszu celowego – WFOŚ – na realizację zadań bieżących § 2440	890	889	100,0
8.	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin (Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych) § 6290	--	62 050	--
Razem dochody		15 135 222	15 162 278	100,2

Wydatki budżetowe.

Wydatki budżetu Gminy, planowane w wysokości 15.155.190 zł zostały wykonane w kwocie 13.956.996,17 zł. W 2006 r. wydatek na statystycznego mieszkańca gminy (9.096 osób) wyniósł 1.534,41 zł, przy 1.497 zł w 2005 r., (wskaźnik wzrostu 102,5 %) ; w 2004 r. 1.253 zł; w 2003 r. 1.180 zł; w 2002 r. 1.145 zł.

Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r. wyniosły 128 zł w (2005 r. – 130 zł). Struktura wydatków w porównaniu z rokiem ubiegłym przedstawia się następująco :

Tabela 11. Wydatki gminy Chybie w 2006 r.

Rodzaj wydatku	Wykonanie w 2006 r.	Struktura % 2006 r.
Wydatki ogółem	13.956.996,17	100,00
z tego :		
- majątkowe	1.164.279,31	8,3
- bieżące	12.792.716,86	91,7
z tego :		
wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	6.894.797,06	53,9
obsługa długu gminy	--	--
pozostałe wydatki	5.897.919,80	46,1

Określając możliwości finansowe Gminy Chybie w zakresie wygenerowania „wkładu własnego” można by przyjąć w kolejnych latach wzrost kategorii wydatków majątkowych. Udział procentowy tych wydatków w 2008 roku powinien osiągnąć poziom 10% ogółu wydatków gminy. Tak więc zakładając poziom wydatków w najbliższych latach na poziomie z 2006, to wydatki inwestycyjne powinny kształtować się w granicach 1,5 -1,6 mln zł.

Kiedy mówimy o możliwościach sfinansowania danego zadania inwestycyjnego, lub o możliwościach – tak jak w tym przypadku – swoistego współfinansowania polegającego na wygenerowaniu odpowiedniej części środków, niezmiernie istotną rolę wydają się odgrywać tzw. „wolne środki”.

Najprościej można je wyznaczyć poprzez pomniejszenie dochodów ogółem o wydatki bieżące (bez kosztów obsługi długu). To co można przeznaczyć na ewentualne przedsięwzięcia inwestycyjne określane często mianem „wolnych środków na inwestycje” w rzeczywistości jest wielkością wolnych środków pomniejszoną o koszty obsługi długu przypadające na dany rok budżetowy.

Na początku trzeba przyjąć podstawowe założenie, iż wymagany „wkład własny” jednostki samorządu terytorialnego ubiegającej się o środki zewnętrzne z funduszy strukturalnych w wysokości 15% jest praktycznie niemożliwy do zrealizowania. W efekcie – po uwzględnieniu między innymi dodatkowych kosztów (koszty niekwalifikowane), czy też po prostu sytuacji, kiedy nie zostaną przyznane środki zewnętrzne w wysokości dokładnie 85% wartości kosztorysowej inwestycji, ale niestety niższe – słusznym wydaje się uwzględnić poziom „bezpieczniejszy” w wysokości 20-25%. Takie postawienie sprawy niejako utrudnia

sytuację gminy, gdyż obliuguje ją tym samym do wygenerowania większych środków, jednakże – z drugiej strony – zapewnia pewien margines swobody.

Tabela 12. Zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zadania	Nakłady finansowe (PLN)	Termin realizacji
Obszar 1. Centrum Gminy Chybie		
Zadanie 1.1. Modernizacja amfiteatru i biblioteki	139 000,00	lipiec – sierpień 2007
Zadanie 1.2. Rewitalizacja parku	577 000,00	lipiec 2007 – październik 2008
Zadanie 1.3. Monitoring	300 000,00	wrzesień 2007 – listopad 2009
Zadanie 1.4. Rozbudowa budynku Urzędu Gminy wraz z termomodernizacją		2009 - 2010
Zadanie 1.5. Budowa Domu Kultury	3 700 000,00	2007 – 2011
Obszar 2. Budynki po OSP w sołectwie Zarzecze		
Zadanie 2.1. Modernizacja obiektu OSP Frelichów-Rykalec	25 000,00.	wrzesień – grudzień 2007
Zadanie 2.2. Modernizacja obiektu OSP Frelichów-Zarzecze („U Moryca”)	300 000,00	2010
Zadanie 2.3. Modernizacja obiektu OSP Zarzecze Stare przy ul. Podgroble	50 000,00	2008
Obszar 3. Budynki użyteczności publicznej		
Zadanie 3.1. Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 2 w Chybiu	648 000,00	2007 – 2010
Zadanie 3.2. Termomodernizacja przedszkola w Mnichu	400 000,00	2010 – 2011
Zadanie 3.3. Termomodernizacja Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Zaborzu przy ul. Karola Miarki	300 000,00	2010 – 2012
Zadanie 3.4. Domy Nauczyciela – Chybie i Zaborze	200 000,00	2010 – 2012
Zadanie 3.5. Przychodnia kolejowa przy ul. Wyzwolenia 3	1 200 000,00	2011 – 2012
Obszar 4. Tereny Cukrowni i Rafinerii Chybie		
Zadanie 4.1. Zagospodarowanie pól irygacyjnych wraz z ul. Kuchenną	5 000 000,00	2011 – 2013
Zadanie 4.2. Rewitalizacja osiedla mieszkaniowego	2 500 000,00	2010 – 2013
Zadanie 4.3. Renowacja hotelu robotniczego	2 400 000,00	2012 – 2013
Zadanie 4.4. Renowacja budynku po kinie	900 000,00	2011 – 2012
Obszar 5. Drogi i chodniki		
Zadanie 5.1. Renowacja chodnika przy ul. Bielskiej	210 000,00	2010
Zadanie 5.2. Budowa chodnika przy ul. Karola Miarki i ul. Darwina	240 000,00	2008 – 2009
Zadanie 5.3. Remont drogi i chodnika przy ul. Dworcowej	180 000,00	2009 – 2010
Zadanie 5.4. Budowa chodnika przy ul. Sportowej	150 000,00	2009
Zadanie 5.5. Remont ul. Targowej	80 000,00	2008 – 2009
Obszar 6. Kompleks sportowo – rekreacyjny		
Zadanie 6.1. Przebudowa boiska głównego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	1 100 000,00	2007 – 2011
Zadanie 6.2. Budowa boiska treningowego		2009 - 2011

Analiza zadań przewidzianych do realizacji na lata 2007-2013 pozwala określić wielkość środków potrzebnych na wygenerowanie wkładu własnego gminy tak jak to pokazano w zestawieniu poniżej. Przewidywane koszty planowanych inwestycji zostały przypisane do pierwszego roku okresu, na które dane przedsięwzięcie zostało zaplanowane. Przyjęte zostały dwie wielkości wkładu własnego gminy – 20% i 25%, przy czym do późniejszych obliczeń, ze względów podanych powyżej, przyjęty zostanie poziom wkładu własnego 25%. W prawie każdym przypadku zastosowano pewne niewielkie zaokrąglenie.

Tabela 13. Prognoza wysokości wkładu własnego dla inwestycji współfinansowanych ze RPO na lata 2007-2013 w gminie Chybie

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wielkość wkładu własnego (20%)	123 428	139 700	193 826	1 121 041	701 805	1 000 000	840 000
Wielkość wkładu własnego (25%)	154 285	174 625	242 283	1 401 301	877 257	1 250 000	1 050 000

Z punktu widzenia każdej jednostki samorządu terytorialnego, a więc także i gminy Chybie, istotne znaczenie odgrywa zarówno wielkość zaciąganych zobowiązań finansowych, jak i ich charakter, wiążący się bezpośrednio z obciążeniem finansowym na kolejne lata budżetowe. Istotnym również wydaje się kształtowanie pewnych ustawowo określonych, wskaźników przede wszystkim poziomu zadłużenia, których wielkości nie mogą przekroczyć określonego poziomu:

- wskaźnik procentowy zadłużenia określony w art.113 ustawy o finansach publicznych, określający stosunek obsługi długu (spłata zobowiązań, poręczenia i gwarancje) do dochodów ogółem, którego wartość nie może przekroczyć 15%, przy czym za bezpieczny uznaje się poziom ok.10-13%;
- wskaźnik procentowy zadłużenia określony w art. 114 ustawy o finansach publicznych, określający zależność całkowitego zadłużenia (na koniec danego roku budżetowego) i dochodów globalnych, którego wartość nie może przekroczyć 60%, przy czym za wartość bezpieczną uznać można poziom znacznie niższy, oscylujący koło 30-40%;
- wskaźnik obrazujący zależność pomiędzy wydatkami na obsługę długu a wolnymi środkami, którego bezpieczną wartość przyjmuje się na poziomie około 25-30%.

Wnioski:

- realizacja określonych przedsięwzięć inwestycyjnych, wymagająca wygenerowania wkładu własnego w ustalonej wysokości (dla bezpieczeństwa przyjęto poziom 25%) w przypadku gminy Chybie – jest możliwa;
- realizacja zadań może wymagać zaciągnięcia długoterminowych zobowiązań, jednak z uwagi na to iż gmina nie posiada obecnie zadanego kredytu to ewentualne jego zaciągnięcie nie powinno zachwiać stabilnością budżetu.

6. System wdrażania

Realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy Chybie będzie zarządzać Wójt Gminy poprzez Urząd Gminy Chybie, a w szczególności Referat Rozwoju Gospodarczego.

Wszystkie projekty będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Strategią Rozwoju Gminy Chybie do roku 2014, jak również Planem Rozwoju Lokalnego Gminy oraz budżetami rocznymi.

Spójność niniejszego Planu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi oraz budżetami rocznymi zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w ww. planach programów i projektów inwestycyjnych.

W przypadku projektów planowanych do współfinansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej właściwa jednostka zleca i przygotowuje wymaganą dokumentację techniczną i przekazuje jej wyciąg wraz z pozwoleniem na budowę i innymi dokumentami Referatowi Rozwoju Gospodarczego Gminy celem przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu. Referat przygotowuje wniosek, który po zatwierdzeniu przez Wójta Gminy zostaje złożony do Instytucji Wdrażającej.

Po podpisaniu umowy dofinansowania z Instytucją Pośredniczącą w zarządzanie projektem zostaje włączony Referat Rozwoju Gospodarczego (sekcja inwestycji i środków UE) oraz Referat Finansowy.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi/programami Wójt Gminy powołuje Zespoły Zadaniowe. W skład Zespołów wchodzi przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania projektem.

Ideą powołania Zespołów jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzanie przepływem dotacji, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

7. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

7.1. System monitorowania

W celu sprawnej i efektywnej realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy (LPROG) wskaźniki rzeczowe wdrażania poszczególnych typów projektów będą poddane monitoringowi.

Wskaźnikiem głównym realizacji Programu będzie stopień wykonania planu finansowego LPROG z realizacji wymienionych w poszczególnych latach projektów.

Wykonanie mierzone będzie w ujęciu procentowym: **wydatki zrealizowane/wydatki planowane**, biorąc pod uwagę takie zmienne jak np. zmiany kosztorysów wskutek zaistnienia nieprzewidzianych okoliczności, zmiany w projekcie, spadek wartości zamówienia po rozstrzygnięciu przetargu, zmiany w budżecie miasta itp.

Ważnym miernikiem skali oddziaływania Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy będzie liczba bezpośrednich i pośrednich beneficjentów Programu, tj. procentowy i liczbowy udział ludności objętej poszczególnymi działaniami rewitalizacyjnymi.

Wykonanie mierzone będzie również w ujęciu rzeczowym, przy użyciu uszczegółowionych wskaźników. Rodzaj wskaźników będzie wynikać ze specyfiki konkretnego zadania.

Na podstawie analizy niezbędnych inwestycji można wyodrębnić następujące wskaźniki produktu i rezultatu dla programu rewitalizacji gminy Chybie na lata 2007 – 2013:

wskaźniki produktu:

- liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej,
- powierzchnia wybudowanych/zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej,
- długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją,
- długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją,
- liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej,
- liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej,
- powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej,
- powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej,
- liczba budynków poddanych renowacji,
- powierzchnia budynków poddanych renowacji,
- powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji,
- liczba budynków przebudowanych / wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne,

- powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno / społeczne,
- liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne,
- liczba zmodernizowanych obiektów sportowo – rekreacyjnych,
- powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne,

wskaźniki rezultatu:

- liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych,
- powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana,
- liczba osób korzystających z nowej bazy kulturalnej, edukacyjno/szkoleniowej i sportowo - rekreacyjnej,
- powierzchnia nowych przestrzeni publicznych.

7.2. Ewaluacja

Oceny wyników realizacji Programu dokona Zespół/Komitet Sterujący, w skład którego wejdą przedstawiciele Referatu Gospodarczego i Finansowego. Ewaluacja będzie polegała na weryfikacji założeń przyjętych w Programie, dotyczących poszczególnych przedsięwzięć ujętych w niniejszym dokumencie. Po przeprowadzeniu oceny zostaną sformułowane zalecenia naprawcze, mające na celu pełne wdrożenie planowanych przedsięwzięć. Za wykonanie poszczególnych zaleceń odpowiedzialne będą merytoryczne Wydziały Urzędu Gminy lub zewnętrzne jednostki organizacyjne. Ocenie zostaną poddane poszczególne przedsięwzięcia oraz wskaźniki mogące dotyczyć projektu. Ocena powinna zawierać:

- rzeczywiste daty trwania poszczególnych projektów,
- rozliczenie kosztów projektu,
- określenie sposobu zarządzania projektem po jego zakończeniu,
- ocenę wpływu na poziom realizacji wyznaczonych wskaźników.

7.3. Sposoby komunikacji społecznej

Podstawowym celem działań związanych z promocją i Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy Chybie jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w jego ramach, instytucji mogących być partnerami w realizacji przedsięwzięć zapisanych w Programie, ale także zachęcenie mieszkańców do podejmowania inicjatyw służących realizacji celów Programu Rewitalizacji.

Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Lokalnego Programu Rozwoju Obszarów Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej miasta, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

Bezpośrednio Program prezentowany będzie podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi. Jednocześnie przyjmuje się, że właśnie bezpośrednie spotkania z mieszkańcami – w skali gminy takiej jak Chybie będą najlepszym narzędziem promowania Programu.

Przyjmuje się, że partnerami, wobec których należy prowadzić politykę komunikacji i informacji LPR, są: mieszkańcy gminy, przedsiębiorcy lokalni, wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje społeczne.

DZIAŁANIA PLANOWANE:

W ramach promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy Chybie podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- prowadzenie spotkań i konsultacji społecznych z mieszkańcami i firmami dotyczących założeń (ex ante) i realizacji (bieżąca, ex post) Programu.
Spotkania te mają na celu przybliżenie celów każdej z inwestycji, celów Programu Rewitalizacji, służą ukazaniu kierunków rozwoju poszczególnych obszarów (co jest najbardziej istotne dla przedsiębiorców), zaznajomienie z jej zakresem, informowaniu o przejściowych niedogodnościach związanych z budową.
Jednocześnie spotkania takie, jako niezbędny element dialogu społecznego prowadzą do wymiany opinii, czasem nawet do weryfikacji planów lub ich uzupełniania. Ponieważ to mieszkańcy tworzą wspólnotę miejską, ich głos jest cenny i przydatny, zwłaszcza w przypadkach projektów społecznych, uzupełniających inwestycje infrastrukturalne. Spotkania to uznanie faktu, że mieszkańcy i podmioty obecne w mieście mają prawo do jego kształtowania lub bycia informowanym o jego dalszym rozwoju w sposób umożliwiający wymianę poglądów.
- Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Programu Rewitalizacji Obszarów Gminnych Chybia.
Działanie to będzie miało na celu umożliwienie mieszkańcom, instytucjom i innym zainteresowanym zapoznanie się z założeniami Programu Rewitalizacji.

- Współpraca z mediami lokalnymi mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy Chybie.
Udział prasy jest nieodłącznym narzędziem publicznej debaty oraz dotarcia do mieszkańców i firm z obszaru gminy, a także promocji wkładu instytucji współfinansujących inwestycje (WFOŚiGW, NFOŚiGW, PFOŚiGW, inne) Unii Europejskiej (EFRR) w realizację zadania inwestycyjnego. Promocja Programu Rewitalizacji i jego *public relations* dokonywana będzie z wykorzystaniem mediów lokalnych tj.: prasy lokalnej: *Nowa Formacja*, *Głos Ziemi Cieszyńskiej*;
- Przekazanie płyty CD z Programem Rewitalizacji Obszarów Gminy Chybie do szkół w celu rozpowszechnienia jego treści na lekcjach z wiedzy obywatelskiej.
Współpraca ze szkołami i placówkami edukacyjnymi służy zaangażowaniu dzieci i młodzieży w sprawy gminy, rozciągnięciu opieki nad obiektami, przywracaniu właściwej jakości dziedzictwa kulturowego oraz przestrzeni gminnej jako dobra publicznego.
- Umieszczenie na obiektach, wykonanych w ramach Programu Rewitalizacji Obszarów Gminy Chybie i tablic informacyjnych o zaangażowaniu środków EFRR lub innych.
Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że promocja i upowszechnianie Programu Rewitalizacji służy promocji gminy jako całości i marketingowi inwestycyjnemu – informacje o planowanych przedsięwzięciach inwestycyjnych i rewitalizacyjnych to ważny sygnał dla potencjalnych inwestorów i nowych firm, a także – co nie mniej ważne – dla mieszkańców zainteresowanych otwarciem własnej działalności gospodarczej.

Tak szeroko zakrojone działania zapewnią upowszechnienie i upublicznienie niniejszego dokumentu, a tym samym uzyskanie akceptacji społecznej dla jego realizacji poprzez zapobieganie potencjalnym konfliktom interesów.

Załączniki:

1. Mapa obszarów rewitalizowanych na terenie Gminy Chybie

Spis tabel

TABELA 1. MIEJSCOWOŚCI WCHODZĄCE W SKŁAD GMINY CHYBIE	13
TABELA 2. STRUKTURA LUDNOŚCI W GMINIE CHYBIE W 1999, 2003, 2004 I 2005 ROKU	16
TABELA 3. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY W ROZBICIU NA POSZCZEGÓLNE SOŁECTWA (31 GRUDNIA 2006 R.).....	16
TABELA 4. STAN BEZROBOCIA W GMINIE CHYBIE W LATACH 2002-2006	17
TABELA 5. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CHYBIU	19
W LATACH 2002 - 2006	19
TABELA 6. PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE CHYBIE	20
TABELA 7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA W GMINACH POWIATU CIESZYŃSKIEGO (W KM).....	24
TABELA 8. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY CHYBIE	25
TABELA 9. REALIZACJA BUDŻETU W 2006 R.	44
TABELA 10. DOCHODY GMINY CHYBIE W 2006 R.	45
TABELA 11. WYDATKI GMINY CHYBIE W 2006 R.	46
TABELA 12. ZADANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	47
TABELA 13. PROGNOZA WYSOKOŚCI WKŁADU WŁASNEGO DLA INWESTYCJI WSPÓLFINANSOWANYCH ZE RPO NA LATA 2007-20013 W GMINIE CHYBIE	48